

Luis Kerol

ALISA U ZEMLJI ČUDA

Preveo Luka Semenović

ALISA U ZEMLJI ČUDA

Plovimo polako
U popodnevnom sjaju
jer maleni veslači
nevješto veslaju
i ruke male uzalud umišljaju
da našom plovidbom upravljaju.

Ah! Okrutne djevojčice! Zar u ovo doba,
u te sate snene
moliti priču, a preslab je dašak
i perce da prene.
Zar jedan jadni glas
protiv tri da krene?

Prva će zapovjedno:
Neka priča sijevne!
Druga nešto blaže:
Zabavno nek krene!
A treća prekida priču
svaki put kad trepne.

I domalo, ni glas se više ne čuje

dok u mašti prate
dijete snova što Zemljom čuda putuje,
čuda ludih, nepoznatih,
što sa pticom i zvjerkom druguje,
a one vjeruju da istina baš je sve.

A kad god bi izvor
moje mašte presušio,
i ja klonulo stao
i priču odložio:
"Drugi put ću dalje" –
"Taj drugi put SAD je!"
sretni glas bi kliknuo.

I tako nastaje o Zemlji čuda priča,
i tako polako, uz njihovo: "Daj još pričaj!"
čudne zgođe se ispredoše –
Sad priči je kraj,
i veseli kući plovimo
u sunčev smiraj.

Alisa! Uzmi ovu bajku!
Nježnom rukom ćeš je položiti
tamo gdje će se snovi djetinjstva
u tajanstvenu nit sjećanja stopiti,
k'o hodočasnikov vijenac cvijeća uveli,
uzbran u nekoj dalekoj zemlji.

Glava I U ZEČJOJ LOGI

Alisi je već dosadilo da sjedi kraj sestre na obali i ništa ne radi. Jedanput-dvaput je preko oka pogledala u knjigu koju je sestra čitala, ali u njoj nije bilo ni slika ni razgovora, "i kakva mi je to knjiga", pomisli Alisa, "kad u njoj nema ni slika ni razgovora?"

I zato je promišljala (što je bolje umjela, jer se na ovoj vrućini osjećala vrlo pospano i glupo) da li bi se isplatilo da ustane i nabere tratinčica pa od njih isplete vjenčić, kad pored nje protrča jedan Bijeli Zec ružičastih očiju.

U tome nije bilo ničeg posebno značajnog, a Alisi se nije učinilo ni *posebno* neobičnim kad je čula kako Zec govori sam sebi: "Oh jadan ti sam! Jadan ti sam! Suviše ću odocniti!"

(Kad je o tome kasnije razmišljala, činilo joj se da se tome trebalo začuditi, ali tog trena sve joj je izgledalo potpuno prirodno.)

No kad Zec iz svog džepa na prsluku izvadi sat, pogleda u njega i onda pojuri, Alisa skoči, jer joj sinu kroz glavu da nikad do sada nije vidjela zeca koji ima džep na prsluku i još iz njega vadi sat, pa goreći od znatiželje stušiti se preko polja za njim, i na sreću upravo dospije da vidi kako on klisnu u jednu veliku zečju logu ispod živice.

Istoga trena i Alisa se sjuri za njim i ne misleći ni časa kako će se odatle izvući.

Loga se najprije pružala pravo, kao kakav tunel, a onda naglo obrušavala. Tako naglo da Alisa nemade ni časa vremena da porazmisli pa da se zaustavi, nego poče da propada kroz neki vrlo dubok bunar.

Sad ili je bunar bio vrlo dubok ili je ona propadala vrlo lagano, tek imala je dovoljno vremena da uz put razgleda sve oko sebe i da se pita šta li će se sad zbiti.

Najprije pokuša da pogleda dolje, ne bi li saznala gdje će dospjeti, ali je bilo isuviše mračno da bi šta mogla vidjeti. Onda osmotri zidove bunara i zapazi da su načičkani ormarima i policama za knjige. Tu i tamo primijeti zemljopisne karte i slike okačene o klinove. S jedne od polica, onako u prolazu, skide jednu teglu. Na njoj je pisalo "Marmelada od naranče", ali na Alisino veliko razočarenje, tegla bijaše prazna. Nije htjela da je baci, bojala se da koga ne udari, već je ostavi u jedan ormar pored kojeg je padala.

"Eh", pomisli Alisa, "poslije ovakvog padanja tumbanje niz stepenice će za mene biti mačji kašalj! Ala će me svi kod kuće smatrati junakom! Ma ne bih pisnula ni kad bih pala s krova kuće!" (To nije bilo daleko od istine.)

Dolje, dolje, dolje! Zar ovom padanju *nikad* neće biti kraja?

"Koliko li sam kilometara dosad pala?", izusti naglas. "Mora da se približavam središtu Zemlje. Čekaj, mislim da bi dotle moglo biti oko šest i po hiljada kilometara..." (Kako vidiš, Alisa je bila naučila nešto o tome na časovima u školi, pa iako ovo nije bila neka *bog zna kako* zgodna prilika da se podiči svojim znanjem, budući da nije bilo nikog da je čuje – ipak je bilo dobro da ponešto i ponovi.) "...da, to bi otprilike bila prava razdaljina – ali na koju sam geografsku širinu ili geografsku dužinu dospjela?" (Alisa nije imala pojma ni šta je to geografska širina ni geografska dužina, ali riječi su joj se činile fine i učene.)

Domalo opet poče: "Ko zna da neću preletjeti pravo *kroz* Zemlju! Kakva bi to bila smijurija, doći među ljude što hodaju naglavačke! To su Antipati (Htjela je kazati "antipodi". Ljudi koji žive na suprotnoj strani Zemlje su naši antipodi.), čini mi se..." Bilo joj je milo što je ovog puta niko *ne* sluša, jer joj ova riječ nikako nije zvučala kako treba.

"Ali, znaš, moraću ih pitati kako im se zemlja zove. Molim vas, gospođo, da li je ovo Novi Zeland ili Australija?" (i govoreći to, pokuša da se pokloni. Zamisli da se *klanjaš* dok propadaš kroz vazduh! Šta misliš, bi li to tebi pošlo za rukom?)

"Ali kakvom li će me nezalicom smatrati! Ne, bolje da ne pitam. Možda će to biti negdje i napisano."

Dolje, dolje, dolje. Pošto nikakvog drugog posla nije imala, Alisa ubrzo opet poče da razgovara sama sa sobom.

"Vjerujem da će Dajni noćas biti nebično bez mene!" (Dajna je bila mačka.) "Nadam se da će

se sjetiti da joj popodne daju njen tanjirić mlijeka.

Dajna, mila moja, kamo sreće da si i ti ovdje dolje sa mnom! Na žalost u vazduhu nema miševa, ali mogla bi uloviti kojeg šišmiša, a šišmiš je gotovo isto što i miš, znaš. Ali ko zna jedu li mačke šišmiše?"

Ovdje Alisu poče poprilično da hvata san, te ona nastavi da govori u sebi nekako pospano.

"Jedu li mačke šišmiše? Jedu li mačke šišmiše?", a ponekad "Jedu li šišmiši mačke?", jer, znaš, pošto nije uspjela da odgovori ni na jedno ovo pitanje, nije bilo ni važno kako ga postavlja. Osjećala je da tone u san i upravo je počela sanjati kako šeta sa Dajnom, držeći je za šapu, i kako joj vrlo ozbiljno govori:

"Čuj, Dajna, pravo mi reci jesi li ikad smazala kojeg šišmiša?", kad najednom, tupa-tup! Sletje na hrpu suhog lišća i padanju bi kraj.

Kad vidje da joj nije ništa, Alisa za tili čas skoči na noge. Podiže pogled, ali gore je svuda bio mrak.

Pred njom se pružao još jedan dugačak hodnik i ona ugleda Bijelog Zeca kako niz njega juri. Nije se smjelo dangubiti. Zato se Alisa poput vjetra stušiti za njim i upravo ga ču kako govori skrećući za ugao:

"Oh, ušiju mi i brkova, kako to vrijeme leti!" Bila mu je sasvim za petama kad i sama skrenu za ugao, ali sad Zeca nigdje, kao da je u zemlju propao.

Alisa se nađe u nekoj dugačkoj niskoj dvorani, osvjetljenoj nizom lampi koje su visile sa stropa. Dvorana je imala mnogo vrata, ali su sva bila zaključana. I pošto je prvo prošla jednom stranom, pa se onda vratila drugom, oprobavši svaka vrata, Alisa se tužno zaputi sredinom dvorane pitajući se hoće li se ikad moći odavde izvući.

Najednom ugleda tronožac sav od stakla. Na njemu nije bilo ničeg do jednog majušnog zlatnog ključa, i Alisina prva pomisao bijaše da ključić, možda, otvara jedna od vrata u dvorani. Ali, o, nesreće! Ili su brave bile prevelike ili je ključić bio premalen, tek nijednu nije mogao otključati.

Međutim, kad još jednom obiđe dvoranu, ugleda pri dnu zavjesu koju ranije nije zapazila, a iza nje vratašca od četrdesetak santimetara.

Pokuša da stavi zlatni ključić u bravu, i na svoju veliku radost vidje da otvara!

Alisa otvori vrata i spazi da vode u hodničić što ne bješe mnogo veći od kakve mišje rupe.

Kleknu, baci pogled niz hodnik i ugleda najljepšu baštu koju je ikad vidjela. Kako je žarko željela da se izvuče iz ove mračne dvorane i prošetata između nasada šarenog cvijeća i prohladnih vodoskoka, ali kroz vrata čak ni glavu nije mogla da promoli.

"Pa kad bi mi glava i prošla", pomisli jadna Alisa, "šta vrijedi kad ramena ne mogu. Oh, kad bih se mogla sklopiti kao kakav teleskop! Vjerujem da bih i mogla, samo kad bih znala kako da počnem." (Vidiš, toliko se neobičnih stvari u posljednje vrijeme dogodilo da je Alisa počela vjerovati da je malo šta uistinu nemoguće.)

Izgledalo je da nema nikakve koristi čekati pred ovim vratašcima, zato se Alisa vrati stolu, ponadavši se da će možda na njemu naći još kakav ključ ili bar kakvu knjigu sa uputstvima kako se čovjek može sklopiti kao teleskop.

Ovoga puta na stoliću nađe jednu bočicu ("Ona ranije sigurno nije bila tu", reče Alisa), a na

njenom grlicu naljepnicu na kojoj su lijepo bile odštampane krupnim slovima riječi: "*Pij me!*"

Lako je bilo kazati "pij me", ali to mala mudra Alisa nije htjela da uradi na brzinu.

"Ne, prvo ću pogledati da na njoj ne piše 'Otrov'". Jer, Alisa je pročitala nekoliko lijepih priča o djeci koja su izgorjela, koju su pojele divlje zvijeri i sve tako o nekim neprijatnostima, a sve samo zato što nisu *htjela* da upamte najprostija pravila kojim su ih učili njihovi prijatelji. Na primjer, usijani će te žarač opeći ako ga predugo držiš u ruci; ako nožem zarežeš prst *vrlo* duboko, sva je prilika da će ti poteći krv; i nikad nije zaboravila, da je gotovo sigurno da će ti kad-tad pozliti ako podobro potegneš iz bočice na kojoj piše "Otrov".

Ali, na ovoj bočici *nije* pisalo "Otrov", zato se Alisa usudi da napitak okuša i, pošto joj se učinio vrlo prijatnim (imao je nekako u isto vrijeme i ukus pite od trešanja, i šatoa, i ananasa, i pečene čurke, i karamela i vrućeg prepečenog hljeba premazanog maslacem), ona ga na dušak iskapi.

"Kako se čudno osjećam!" uskliknu Alisa. "Mora da se sklapam kao teleskop."

A tako je uistinu i bilo. Sad je bila visoka svega dvadeset pet santimetara i sva se ozari pri pomisli da je sad upravo tolika da će kroz vratašca moći proći u onu divnu baštu.

Ipak počeka još koji trenutak da vidi neće li se još više smanjiti. Malo se i zabrinu.

"Jer moglo bi se desiti, znaš", reče Alisa, "da potpuno nestanem, kao svijeća. Kako li bih onda izgledala?"

I pokuša da zamisli kako izgleda plamen svijeće kad se ugasi, jer se nije mogla sjetiti da je ikad tako nešto vidjela.

Poslije nekog vremena, pošto se ništa ne desi, odluči da odmah pođe u baštu.

Ali, sirota Alisa! Kad dođe do vrata, sjeti se da je zaboravila zlatni ključić, a kad se vrati da ga sa stola uzme, uvidje da ga uopšte ne može dohvatiti. Lijepo ga je mogla vidjeti kroz staklo, zato svim silama pokuša da se nekako uspne uz jednu nogu stolića, ali je noga bila isuviše skliska. I kad se izmori od uzaludnog pentranja, jedna mala Alisa sjede i zaplaka.

"De, nema ikakve koristi od tog tvog plača!" reče Alisa sama sebi prilično strogo.

"Savjetujem ti da smjesti prestaneš!"

Obično je davala sebi dobre savjete (iako bi ih vrlo rijetko poslušala), a ponekad bi izgrdila sebe tako oštro da bi joj i suze navrle na oči. Sjećala se da je jedanput pokušala i da samu sebe ošamari, zato što je varala u kroketu kada je igrala protiv same sebe, jer je ova čudna djevojčica mnogo voljela da zamišlja kao da u njoj postoje dvije Alise.

"Ali sad nemam nikakve koristi od toga," pomisli Alisa, "da umišljam kao da su u meni dvije osobe! Ta jedva me čestito ima i *za jednu!*"

Domalo, pogled joj pade na jednu staklenu kutijicu ispod stola. Otvori je i nađe u njoj jedan majušni kolačić na kome su groždicama bile lijepo ispisane riječi "Pojedi me!"

"Pa, poješću te", reče Alisa, "i ako porastem, moći ću dohvatiti ključ, a ako se smanjim, moći ću se provući ispod vrata. Tako ću, u svakom slučaju dospjeti u baštu i baš mi je svejedno kako ću ući."

Pojede komadić i zabrinuto se zapita: "Smanjujem li se ili rastem?", pa stavi ruku na tjeme ne bi li osjetila u kom pravcu se pomjera.

Vrlo se iznenadi kad uvidje da je ostala ista. U stvari, tako se obično i dešava kad se jede

kolač, ali Alisa se toliko navikla da očekuje samo neobične stvari pa joj se činilo neobično i glupo da život poteče svojim uobičajenim tokom.

Zato prionu na posao i u tren oka smaza kolač.

Glava II JEZERO SUZA

"Sve čudnoje i čudnoje!", povika Alisa. (Bila je toliko iznenađena da je na časak zaboravila kako se pravilno govori.)

"Sad se rasklapam kao najveći teleskop na svijetu! Zbogom noge!" (jer kad je pogledala u noge, učini joj se da ih i ne vidi, toliko su se udaljavale).

"Oh, jadne moje nožice, ko li će vam sada obuvati cipele i čarape, mile moje? Sigurna sam da ja to neću moći! Biću isuviše daleko da bih se brinula o vama. Moraćete se snalaziti kako znate i umijete... ali moram biti ljubazna prema njima", pomisli Alisa, "inače bi se moglo desiti da me ne htjednu nositi kuda ja budem zaželjela! Pa, eto, svakog Božića darovaću im po jedne nove cipele!"

I stade da razmišlja kako će to izvesti.

"Moraću ih poslati po nosaču", pomisli. "Kakva smijurija, slati poklon svojim vlastitim nogama! A kako će čudna biti adresa!"

Poštovanoj Alisinoj desnoj nozi
Ćilimče
Kraj kamina
(S ljubavlju, Alisa)
Oh, kakve gluposti govorim!"

Upravo tada udari glavom o strop dvorane. Zapravo, sada je bila visoka gotovo tri metra, te odmah uze zlatni ključić i odhita do baštenskih vrata.

Sirota Alisa! Sve što je mogla uraditi kad je legla postrance, bilo je da jednim okom virka u baštu. Ali da prođe kroz vrata, ta za to je sad bilo manje nade nego ikada! Stoga sjede i gorko zaplaka.

"Treba da se sramiš", reče samoj sebi.

"Tako velika djevojčica (a to je bila istina) pa da toliko cmizdri! Da si smjesta prestala, kažem ti!"

Ali je i dalje plakala, prolivajući bujice suza sve dok se oko nje ne stvori poveliko jezero. Bilo je nešto preko deset santimetara duboko i sezalo sve do polovine dvorane.

Poslije nekog vremena začu iz daljine sitno tapkanje i brzo obrisa oči da vidi ko to dolazi. To se vraćao Bijeli Zec, divno odjeven, noseći u jednoj ruci par bijelih kožnih rukavica a u drugoj veliku lepezu. Trupkao je žurno, mrmljajući:

"Oh, Vojvotkinja, Vojvotkinja! Oh, razbješnjeće se bude li me morala čekati!"

Alisa je bila toliko očajna da je bila spremna da od koga mu drago *zatraži* pomoć. I kad joj se Zec približi, ona otpoče tihim, stidljivim glasom:

"Molim vas, gospodine!"

Zec se žestoko trgnu, ispusti bijele kožne rukavice i lepezu i nagari u tamu što je brže mogao.

Alisa podiže rukavice i lepezu, pa se, pošto je u dvorani bilo vrlo toplo, stade hladiti lepezom, govoreći:

"Ah! Ah! Kako je danas sve čudno! A još juče je sve bilo kao i obično. Da se nisam preko noći promijenila? Čekaj da promislim: jesam li bila ista kad sam jutros ustala? Sve mi se nekako čini kao da sam se osjećala malo drukčijom. Ali ako nisam ista, pitanje je ko sam? Ah, to je velika zagonetka!"

I poče da premišlja o svim djevojčicama koje je poznavala, a koje su bile istih godina kao i ona, da vidi da se nije prometnula u koju od njih.

"Sigurna sam da nisam Ada", reče, jer je njena kosa sva u dugačkim kovrdžama, a moja uopšte nije kovrdžava. A sigurna sam da ne mogu biti ni Mejbl, jer ja mnogo štošta znam, a ona, oh! Ona je takva neznalica! Uz to *ona* je ona, *a ja* sam ja – oh, jedna ti sam, kako je to sve zapleteno! Oprobaću da li znam sve ono što sam znala. Čekaj da vidim: četiri puta pet je dvanaest, a četiri puta šest je trinaest, a četiri puta sedam je – oh, jedna ja! Ovako nikad neću stići do dvadeset! Uostalom, tablica množenja nije ni važna. Da pokušam sa geografijom. London je prijestonica Pariza, a Pariz je prijestonica Rima, a Rim – ne, sve je to pogrešno, uvjerena sam! Mora da sam se prometnula u Mejbl! Da pokušam da recitujem "Gle malenog...", i ona položi ruke na krilo kao da govori lekciju i poče da se preslišava, ali joj je glas zvučao promuklo i čudno a riječi nisu bile iste kao prije:

"Gle malenog krokodila,
gladi repinu sjajnu
i pršće vodom iz Nila
svaku krljušt zlatnu.

Kako lijepo pruža šape,
kako se veselo osmjehuje,
i u slatko nasmijane ralje
dobrodošlicom ribice dočekuje."

"Sigurna sam da ovo nisu prave riječi", reče jedna Alisa i oči joj se iznova napuniše suzama.

"Ipak mora da sam Mejbl, moraću otići i živjeti u onoj njenoj Bijednoj kućici; neću, tako reći, imati ni igračkaka da se igram i oh! Moraću učiti tolike lekcije! Ne, što se toga tiče, odlučila sam! Ako sam Mejbl, ostaću ovdje dolje! Zaludu će provirivati i zvati: Vрати se gore, dušo! Ja ću samo pogledati naviše i reći:

"Ko sam ja? Prvo mi to recite, pa ako mi se bude sviđala ta osoba, doći ću. Ako ne bude, ostaću dolje sve dok ne postanem neko drugi... – Ali jedna ja!", uzviknu Alisa i brižnu plač. "Kamo puste sreće da provire! *Toliko* mi je dojadila ova samoća!"

Rekavši to, spusti pogled na svoje ruke i začudi se kad ugleda da je u priči navukla jednu Zekinu bijelu kožnu rukavicu.

"Kako sam *mogla?*", pomisli.

"Sigurno se opet smanjujem."

Ustade i ode do stola da se tu premjeri i vidje, koliko je sama mogla da procijeni, da je visoka šezdesetak santimetara i da se naglo smanjuje.

Ubrzo shvati da je uzrok tome lepeza koju je držala u ruci i hitro je ispusti. Baš u pravi čas, inače bi je potpuno nestalo.

"Za dlaku sam se izvukla!" reče Alisa, veoma prestrašena ovom naglom promjenom, ali sretna što je još u životu.

"A sada u baštu!" i otrča što je brže mogla pred vratašca. Ali kakva nesreća! Vratašca su opet bila zaključana, a zlatni ključić je kao i ranije ležao na staklenom stoliću.

"Sad je gore nego ikad", pomisli siroto dijete, jer nikad dosad nisam bila ovako mala, nikad! I moram priznati da to ništa ne valja, baš ništa."

Kako ovo izusti, okliznu se i pljus! Nađe se sve do grla u slanoj vodi. Najprije pomisli da je nekako upala u more.

"U tom slučaju mogu se vratiti vozom", reče sama sebi. (Alisa je samo jednom u životu bila na moru, i došla do općenitog zaključka da, kud god makneš po engleskoj obali, možeš u moru vidjeti izvjestan broj kupača, djecu kako drvenim lopaticama kopaju po pijesku, zatim red hotela, a iza njih željezničku stanicu.) Međutim, domalo shvati da je u jezeru suza što ih je prolila kad je bila visoka tri metra.

"Kamo sreće da nisam toliko plakala!", reče Alisa plivajući po jezeru i nastojeći da se nekako iz njega iskobelja. "Sada će mi to prisjesti, udaviću se u svojim vlastitim suzama! Zaista će to *biti* čudno. Uostalom, danas je sve čudno!"

Upravo tada, malo podalje, začu nekakvo pljuskanje po jezeru i otpliva u tom pravcu, da vidi šta je to.

U prvi mah pomisli da to mora da je nekakav morski konj ili hipopotam (nilski konj), ali se dosjeti da je sad vrlo malena i ubrzo shvati da je to samo jedan miš koji se okliznuo i pao u jezero baš kao i ona.

"Bi li imalo smisla", pomisli Alisa, "da se obratim ovom mišu? Ovdje je sve tako neobično da je vrlo vjerovatno da i miš umije da govori. Uostalom, nikom neće naškoditi ako pokušam." Zato otpoče:

"O, Mišu, znaš li kako se može izaći iz ovog jezera. Vrlo sam se umorila plivajući po njemu, o, Mišu!" (Alisa je pomislila da je sigurno ovo pravi način da se razgovara s jednini mišom. Nikada to ranije nije činila, ali se sjećala da je u latinskoj gramatici svoga brata vidjela "miš – miša – mišu – miša – o, mišu!")

Miš je pogleda prilično radoznalo i kao da joj jednim okcem namignu, ali ništa ne reče.

"Možda ne razumije engleski", pomisli Alisa.

"Možda je to francuski miš koji je ovamo došao s Viljemom Osvajačem" (jer uprkos svom svom znanju istorije, Alisa nije imala baš sasvim jasnu predstavu kad se je šta dogodilo). Zato opet počeo:

"Ou est ma chatte?" (Gdje je moja mačka?), što je bila prva lekcija u njenoj francuskoj čitanci. Miš poskoči iz vode kao oparen, i izgledalo je kao da sav cepti od straha.

"Oh, oprost!" brže-bolje uzviknu Alisa, bojeći se da je povrijedila osjećanja jadne životinje.

"Potpuno sam smetnula s uma da ti ne voliš mačke."

"Ne volim mačke!", uzviknu miš piskavim, ojađenim glasom. "Bi li *ti* voljela mačke da si na mom mjestu?"

"Pa, možda i ne bih", reče Alisa blago.

"Ne ljuti se zbog toga. Pa ipak bih voljela kad bih ti mogla pokazati našu mačku Dajnu. Vjerujem da bi zavolio mačke samo kad bi je vidio. Ona je tako drago, mirno stvorenje", nastavi Alisa više za sebe, lagano plivajući po jezeru, "sjedi kraj vatre i prede tako lijepo, liže šape i umiva lice – i toliko je krasna i meka kad je pogladiš – a takav majstor u lovu na miševe – Oh, oprost!"

opet će Alisa, jer sad se miš sav nakostriješio, te je bila sigurna da ga je stvarno povrijedila.

"Ako ne želiš, nećemo više o njoj razgovarati."

"Vidi, molim te!", uzviknu miš koji je drhtao sve do posljednje dlake na repiću. "Kao da bih ja i razgovarao o tako nečem! Naša porodica je oduvijek *mrzila* mačke, ta odvratna, niska, prosta stvorenja! Da mi to ime više nisi pomenula!"

"Neću, zaista!", reče Alisa žureći da promijeni predmet razgovora.

"Voliš li – voliš li – pse?"

Miš ne odgovori, zato Alisa živo nastavi:

"U našem komšiluku stanuje jedan tako lijep psić, voljela bih da ti ga pokažem! Mali jazavičar blistavih očiju, znaš, i, oh, tako dugačke, kudrave smeđe dlake! I umije da uhvati kad šta baciš, i da sjedi na zadnjim šapama i moli da mu daš da jede, i puno takvih stvari – ni pola ih se ne mogu sjetiti – gospodar mu je jedan farmer, znaš, i on kaže da mu je toliko koristan da vrijedi stotinu funti! Veli, potamani sve pacove – oh, bože!", uzviknu

Alisa tužno. "Bojim se da sam ga opet uvrijedila!", jer se miš odmicao od nje plivajući što je brže mogao, te je uzburkao cijelo jezero.

Zato ga ona nježno zovnu:

"Mišu mili! Vрати se, pa nećemo razgovarati ni o mačkama ni o psima, ako ih ne voliš!"

Kad to miš ču, okrenu se i lagano dopliva do nje. U licu je bio blijed kao krpa (od srdžbe, pomisli Alisa), pa će tihim drhtavim glasom:

"Hajdemo na obalu, pa ću ti onda ispričati svoju priču, iz koje ćeš razumjeti zašto mrzim mačke i pse."

Bilo je krajnje vrijeme da se ide, jer je jezero bilo prepuno ptica i životinja koje su u njega upale. Bili su tu: jedna Patka i jedna ptica Dodo (Dodo – ptica koja je nekad živjela na otoku Mauricijusu, u Indijskom okeanu.), jedan Lori (Lori – mali papagaj koji živi u Australiji.) i jedan Orlić i još nekoliko neobičnih stvorenja.

Alisa pođe naprijed, i cijela družina otpliva na obalu.

Glava III

IZBORNA TRKA I JEDNA DUGA PRIČA

Na obali se iskupi zaista čudna družina: ptice blatnjava perja, životinje slijepljena krzna i svi mokri kao čep, ljuti i promrzli.

Naravno, prva briga im je bila kako da se osuše. Dogovarali su se, i poslije nekoliko trenutaka Alisi se činilo sasvim prirodno da s njima prijateljski razgovara, kao da ih je poznavala čitavog svog života. Istina, dugo je raspravljala sa Lorijem, koji se na kraju nadurio i samo rekao:

"Stariji sam od tebe i moram znati više", a to Alisa nije htjela da prizna prije nego što sazna koliko mu je godina, a pošto je Lori konačno odbio da joj otkrije svoje godine, tu nije imalo više šta da se kaže.

Najzad Miš, koji je, izgleda, uživao najveći autoritet među njima, uskliknu:

"Sjedite svi i saslušajte me! *Ja* ću vam kazati kako ćete se osušiti!"

Svi odjednom posjedaše u veliki krug, a Miš osta u sredini. Alisa ga je zabrinuto promatrala, osjećala je da će se grdno prehladiti ukoliko se uskoro ne osuši.

"Hm!" reče Miš važno. "Jeste li svi spremni? Ovo je najsuvlja stvar za koju znam. Tišina, molim! Viljemu Osvajaču, koga je papa podržavao, pokoriše se Englezi kojima su bile potrebne vođe, i koji su u posljednje vrijeme bili navikli na uzurpacije i osvajanja. Edvin i Morkar, grofovi Meršije i Notambrije."

"Uf!", reče Lori, sav se tresući.

"Molim!", reče Miš mršteći se, ali vrlo učtivo. "Jesi li nešto rekao?"

"Ja nisam!", odvrati Lori žurno.

"Učinilo mi se da jesi!", reče Miš. "Nastavljam. Edvin i Morkar, grofovi Meršije i Notambrije, izjasniše se za njega, pa čak i Stigand, rodoljubivi nadbiskup od Kenteberija, nađe to za shodno ..."

"Nađe šta?", zapita Patka.

"Nađe *to*", odvrati Miš prilično ljutito. "Naravno da znate šta to znači."

"Znam vrlo dobro šta *to* znači kad ja nešto nađem", reče Patka. "Obično je to žaba ili crv. Pitanje je šta je nadbiskup našao?"

Miš ne obrati pažnju na ovo pitanje nego žurno nastavi.

"...i nađe to za shodno da sa Edgarom Atelingom dočeka Viljema i ponudi mu krunu. Viljemovo držanje je u početku bilo umjereno. Ali bezobrazluci njegovih Normana ..."

"Kako si, draga moja?", nastavi Miš obrativši se Alisi.

"Još sam mokra", odvrati Alisa tužno. "Izgleda da me ta tvoja priča uopšte ne suši."

"U tom slučaju", svečano reče Dodo ustajući na noge, "predlažem da se sastanak odloži radi urgentne aplikacije intenzivnijih medikamenata."

"Govori engleski!", dobaci Orlić. "Ja ne razumijem ni pola tih dugačkih riječi i, što je još gore, ne vjerujem da ih i ti razumiješ!"

I Orlić obori glavu da prikrije osmijeh. Neke od ptica se glasno zakikotaše.

"Ono što sam htio da kažem", reče Dodo povrijeđen, "jest da bi nas najbolje mogla osušiti jedna izborna trka."

"Šta je to izborna trka?", zapita Alisa. Ne zato što je posebno željela da to sazna, već je Dodo bio zastao, kao da je smatrao da *neko* treba nešto da kaže, a po svemu sudeći niko drugi nije bio voljan išta da rekne.

"Pa", reče Dodo "najbolji način da se trka objasni jeste da se učestvuje u njoj."

(A pošto ćeš i ti možda poželjeti jednog zimskog dana da je isprobaš, kazaću ti kako je i šta je Dodo uradio.)

Najprije je označio stazu za trku. Bila je to neka vrsta kruga ("Nije važno da li će krug biti pravilan", reče), a onda je družinu rasporedio tu i tamo po stazi. Nije bilo onog "jedan, dva, tri, sad!", nego je svako počinjao da trči kad je htio i prestajao kad je htio, tako da nije bilo lako odrediti kad je trka bila završena. Međutim, pošto su tako trčali nekih pola sata i osušili se, Dodo najednom uzviknu:

"Trka je završena!", i svi se sjatiše oko njega, dršćući i raspitujući se:

"Ali ko je pobijedio?"

Na ovo pitanje Dodo nije umio odgovoriti prije nego što dobro promisli, zato je zadugo sjedio pritisnuvši prst na čelo (položaj koji obično zauzima Šekspir na slikama), dok su ostali bez riječi čekali. Najzad Dodo izjavi:

"*Svako* je pobijedio i svi moraju dobiti nagrade."

"Ali ko će predati nagrade?", upitaše gotovo svi u jedan glas.

"Pa, naravno, ona", odvrati Dodo upirući prstom u Alisu. I čitava družina je najednom opkoli izvikujući bez reda:

"Nagrade! Nagrade!"

Alisa ni pojma nije imala šta da radi, i u očajanju zavuče ruku u džep i izvuče kutiju bombona (srećom, slana voda nije u nju bila prodrła) i raspodijeli ih unaokolo kao nagrade. Tačno je doteklo, i svako je dobio po jedan komad.

"Ali i ona mora dobiti nagradu", reče Miš.

"Naravno", odvrati Dodo vrlo ozbiljno.

"Šta još imaš u džepu?", nastavi, okrenuvši se Alisi.

"Samo naprstak", reče Alisa tužno.

"Daj ga ovamo", na to će Dodo.

Onda se još jednom postaviše ukруг oko nje, a Dodo joj svečano predade naprstak govoreći:

"Molimo te da primiš ovaj elegantni naprstak", a kad on završi ovaj kratki govor, svi zapljeskaše.

Alisi je sve ovo bilo smiješno, ali svi su izgledali toliko ozbiljno da se nije usudila nasmijati se. I pošto se ne sjeti ničega što bi mogla da kaže, jednostavno se nakloni i primi naprstak što je mogla svečanije.

Sada dođe red na bombone. To izazva malo buke i gužve, pošto su se velike ptice žalile da nisu mogle ni da osjete ukus svoje bombone, a male su se zagrcnule i morali su ih udarati po leđima. Ali se najzad sve završi, i svi opet posjedaše u krug i zamoliše Miša da im još štogod ispriča.

"Znaš, obećao si mi ispričati svoju priču", reče Alisa, "i zašto mržiš – M. i P.", dodade šapatom, pribojavajući se da ga opet ne uvrijedi.

"Duga je i tužna!" reče Miš, okrenuvši se Alisi i uzdahnuvši.

"Repina ti i *jest* duga", reče Alisa pogledajući u čudu Mišev rep, "ali zašto kažeš da je tužna?"

I dok je Miš pripovijedao, ona je neprestano lupala glavu oka toga, tako da joj se priča ovako nekako učini:

ŠAROV I MIŠ

Šarov reče
mišu jednom
kog u kući
srete,
"Na sud

hajdemo,
tužiću te.
Hajdemo,
vrđanja
nećemo,
moramo
se suditi,
jer baš jutros
ništa nemam
raditi."

A miš
cijukne:
"Dragi gospodine,
takvo suđenje
bez sudije
il' porote
bilo bi
tako mi
imena
pusto traćenje
vremena."

"Ja ću biti
porota
ja ću biti
sudija"
reče
Šarov,
stara lija.
"Ispitaću
cijelu
stvar,
i trt-mrt,
osudit te
na smrt."

"Ti ne pratiš!", Miš će strogo Alisi. "Na šta misliš?"

"Oprosti", reče Alisa vrlo snishodljivo. "Stigao si do petog zavijutka, čini mi se?"

"Kakav stvor!", povika Miš gnjevno.

"Aha, čvor!", reče Alisa, uvijek spremna da svakom pritekne u pomoć, i ogleda se zabrinuto.

"Oh, dopusti da ti pomognem da ga razvežeš!"

I ne pada mi na pamet", reče Miš polako ustajući i odlazeći. "Vrijedaš me govoreći takve

besmislice!"

"Nisam htjela!", branila se Alisa. "Ali ti se tako lako vrijeđaš, znaš!"

U znak odgovora, Miš samo u svoja njedra nešto promrmlja.

"Molim te vrati se i završi priču!", uzviknu Alisa za njim.

I drugi joj se uglas pridružiše.

"Hajde, molim te!"

Ali Miš samo nestrpljivo odmahnu glavom i pođe malo brže.

"Šteta što nije ostao!", uzdahnu Lori čim se Miš izgubi iz vida. A jedna stara račica iskoristi priliku da kaže kćerki: "Ah, draga moja! Neka ti ovo bude pouka da nikad ne izgubiš glavu!"

"Prestani, mama!", obrecnu se mlada račica. "Ti bi i Ostrigu izbacila iz takta!"

"Da je kojom srećom sad naša Dajna ovdje!", reče Alisa glasno, ne obraćajući se nikom posebno. "Za tili čas bi ona njega ulovila i donijela!"

"A ko je Dajna, ako smijem upitati?" javi se Lori.

Alisa odgovori živo, jer je uvijek bila spremna da razgovara o svojoj ljubimici.

"Dajna je naša mačka. A takva je silna lovetica na miševе da to ne možete ni zamisliti! I, oh, da vam je samo vidjeti kako ganja ptice! Ma, slistiće ptičicu, samo što je ugleda!"

Ove Alisine riječi uznemiriše družinu. Neke ptičice odmah odjuriše. Jedna stara svraka počе se brižljivo umotavati, primijetivši: "Odista moram kući. Noćni vazduh mi ne prija grlu!", a jedna kanarinka drhtavim glasom doviknu djeci: "Hajde, mili moji! Krajnje je vrijeme da se legne!"

Tako se pod različitim izgovorima svi razidoše, i Alisa ostade sama samcijata.

"Kamo sreće da nisam ni pominjala Dajnu!", reče u sebi sjetno. "Izgleda da je ovdje niko živ ne voli, a uvjerenam sam da je to najbolja mačka na svijetu! Oh, draga moja Dajna! Ko zna hoću li te ikad više vidjeti!"

I jedna Alisa opet brižnu u plač, jer se osjećala vrlo usamljenom i obeshrabrenom.

Ali domalo opet začu sitno tapkanje u daljini i živo podiže pogled, u nadi da se Miš predomislio i da dolazi da završi priču.

Gava IV

ZEC ŠALJE MALOG BILA

Bio je to Bijeli Zec. Vraćao se lagano kaskajući i u hodu se brižno ogledavao kao da nešto traži. Alisa ču kako u sebi mrmori:

"Vojvotkinja! Vojvotkinja! O, drage moje šape! Oh, moje krzno i brkovi! Narediće da me pogube. Sigurno je kao što je sigurio da je lasica – lasica. Gdje li sam ih samo mogao ispustiti?"

Alisa odmah pogodi da to on traži lepezu i bijele kožne rukavice i sasvim dobronamjerno počе i sama da ih traži, ali ih nigdje nije bilo. Kao da se sve promijenilo poslije plivanja po jezeru, pa i velika dvorana sa staklenim stolom i vratašcima potpuno bješe iščezla.

Uskoro Zec primijeti Alisu kako nešto traži i ljutito joj do viknu:

"E, Meri En, šta *ti* ovdje radiš? Trči smjesta kući i donesi mi rukavice i lepezu! Brzo, ovog

istog časa!"

Alisa je bila toliko prestrašena da odmah otrča u pravcu koji je Zec pokazivao, i ne pokušavši da mu objasni da je pogriješio.

"Misli da sam mu služavka", reče u sebi trčeći. "Što će se iznenaditi kad vidi ko sam! Ali najbolje da mu donesem lepezu i rukavice – to jest, ako ih mognem naći."

Rekavši to, ugleda jednu urednu kućicu, a na njenim vratima sjajnu mesinganu pločicu na kojoj je bilo ugravirano "B. Zec". Uđe bez kucanja i pohita uz stepenice, u silnom strahu da ne sretne pravu Meri En, i da je ne izbace iz kuće prije no što joj uspije da pronađe lepezu i rukavice.

"Kako je čudno", reče Alisa sama sebi, "morati slušati jednog zeca!" Vjerujem da će sljedeći put i Dajna tražiti da je poslušam!" I poče da zamišlja kako bi to izgledalo. "Gospođice Alisa! Dolazite odmah ovamo i spremajte se za šetnju!" "Odmah, Dado! Ali moram da motrim na ovu mišju rupu dok se Dajna ne vrati, i da pazim da miš ne umakne."

"Samo ne vjerujem", nastavi Alisa, "da bi Dajni dopustili da i dalje ostane u kući kad bi tako svima počela da naređuje!"

Dotle je već našla put do jedne uredne sobice u kojoj je do prozora stajao sto i na njemu Alisa ugleda (kao što se i nadala) lepezu i dva-tri para majušnih bijelih kožnih rukavica. Dohvati lepezu i jedan par rukavica i upravo htjede da izađe iz sobe, kad joj pogled pade na jednu bočicu što je stajala uz ogledalo. Ovoga puta na njoj nije bilo naljepnice sa riječima "Pij me!", pa ipak je Alisa otčepi i prinese ustima.

"Znam da se uvijek *nešto* zanimljivo dogodi", reče sama sebi, "kad god pojedem ili popijem štogod, pa baš da vidim kakvu moć ima ova bočica.

Nadam se da ću ponovo porasti, jer mi je zaista dojadilo da budem ovako malena."

Tako je uistinu i bilo, i to prije no što se i nadala. Nije ispila ni do pola, kad osjeti kako joj glava upire u tavanicu tako da se morade sageti da ne bi slomila vrat. Brzo spusti bočicu govoreći:

"Ovo je dovoljno – nadam se da neću više rasti. I ovako ne mogu kroz vrata. Kamo sreće da nisam toliko popila!"

Avaj! Prekasno je to zaželjela! I dalje je rasla i rasla, i uskoro morade kleknuti na pod. Već idućeg trenutka nije bilo mjesta čak ni za to, i ona htjede da vidi kako će biti ako legne i jednim laktom se odupre o vrata a drugu ruku savije oko glave. Ipak je još uvijek rasla, i jedino što joj preostade bijaše da proturi jednu ruku kroz prozor a jednu nogu gurne u dimnjak.

"E, sad više ništa ne mogu, pa ma šta se desilo. Šta li će biti sa mnom?"

Srećom, čarobni napitak je već bio postigao svoje i Alisa prestade da raste. Pa ipak joj je bilo vrlo neudobno i, pošto je izgledalo da se više nikad neće moći iskobeljati iz ove sobe, nije ni čudo što je uhvati očaj.

"Bilo je mnogo ljepše kod kuće", pomisli jedna Alisa, "kad nisi morao stalno da rasteš i da se smanjuješ, i kad ti nisu zapovijedali miševi i zečevi. Zamalo pa da zažalim što sam i sišla u ovu zečju logu – pa ipak – pa ipak – znaš, prilično je zanimljiv ovakav život! Kad sam čitala bajke, mislila sam da se tako nešto nikad ne događa, a sada evo me usred bajke! Treba napisati knjigu o meni, i te kako treba! A kad odrastem, napisaću je ja. Ali, sad sam već odrasla", dodade žalosno. "Bar ovdje nema više mjesta za rast."

"Znači li to, da *nikad* neću biti starija nego što sam sada?", pomisli Alisa. "To je utješno, s

jedne strane – nikada ne biti starica. Ali, s druge – uvijek morati učiti! To ne bih voljela!"

"Eh, luda Aliso!", sama sebi odgovori. "Kako možeš ovdje učiti? Ta nema dovoljno mjesta ni za tebe, a kamoli za knjige!"

I tako ona nastavi da vodi pravi pravcati razgovor, preuzimajući prvo jednu pa zatim drugu stranu. Ali poslije nekoliko trenutaka začu spolja jedan glas i zastade da bi oslušnula.

"Meri En! Meri En!", javljao se glas. "Brzo mi dodaj rukavice!"

Onda se začu sitno trupkanje uz stepenice. Alisa je znala da to Zec dolazi da je traži i tako zadrhta da se sva kuća zadrma. Potpuno je zaboravila da je sad hiljadu puta veća od Zeca i da nema razloga da ga se plaši.

U to Zec dođe do vrata i pokuša da ih otvori. Ali pošto su se vrata otvarala unutra, a bila dobro poduprta Alisinin laktom, to mu ne pođe za rukom. Alisa ču kako veli sam sebi:

"Onda ću proći okolo i ući kroz prozor."

"E, to nećeš!", pomisli Alisa, i pošto pričeka sve dotle dok joj se ne učini da čuje Zeca ispod samog prozora, naglo ispruži ruku i zagrabi njom po vazduhu. Ništa nije uhvatila, ali začu vrisak i pad, i lomljavu razbijenog stakla, na osnovu čega zaključi da je Zec vjerovatno upao u staklenik sa krastavcima, ili tako nešto.

Onda do nje dopre jedan ljutit glas – Zečev:

"Pat! Pat! Gdje si?"

A tada glas koji nikad dosad nije čula: "Ma, gdje bih bio, tu sam! Okopavam jabuke, vaša milosti!"

"Okopavaš jabuke, je li?", reče Zec gnjevno. "Ovamo! Dolazi i pomози mi da se izvučem *odavde!*" (Opet lomljava razbijena stakla.)

"Čuj, Pat, šta je ono na prozoru?"

"Pa, ruka, vaša milosti!"

"Ruka, tikvane jedan! Ko je ikad vidio toliku ručtinu? Zakrilila je čitav prozor!"

"Tako je, vaša milosti. Pa ipak je ruka."

"Ali tu njoj i tako i tako nije mjesto. Idi i ukloni je."

Poslije toga nastade dug tajac i Alisa je samo s vremena na vrijeme mogla čuti šapat kao: "Sigurno, ne sviđa mi se to, vaša milosti, nikako, nikako!"

"Učini kao što ti kažem, kukavico!", i ona najzad opet proturi ruku i opet zagrabi po vazduhu. Ovoga puta se začuše dva nejaka vrisaka i ponovna lomljava razbijena stakla.

"Koliko li tu mora da ima staklenika s krastavcima!", pomisli Alisa. "Da mi je znati šta li će sad uraditi! A što se tiče onog da me izvuku s prozora, kamo sreće da to mogu! Sigurna sam da i ne želim da ovdje duže ostanem!"

Neko vrijeme je čekala. Ništa se nije čulo. Najzad, doprije do nje tandrkanje malih kolica i mnogobrojni glasovi što su u isti mah govorili. Alisa razabra riječi: "Gdje su druge ljestve? – Pa trebalo je da ja donesem samo jedne. Druge su kod Bila – Bile! Donesi ih ovamo, momče! – Evo, prislони ih uz ovo čoše! – Ne, prvo ih zajedno sveži – ne sežu ni do polovine! – Eto, sad će biti dosta dobro. Ne budi prznica! Ovamo, Bile! Uhvati ovo užе! – Hoće li krov izdržati? – Pazi na taj rasklimani crijep! – Oh, pada! Sagnite glave! (snažan prasak) – E, ko je to uradio? – Čini mi se Bil – Ko će se spustiti niz dimnjak? – Ne, ja neću! *Ti* ćeš! – To ja neću! – Bil će poći dolje – Hej, Bile!

Gospodar veli da se ti moraš spustiti niz dimnjak!"

"Oh! Znači, Bil se mora spustiti niz dimnjak, je li?", reče Alisa. "Oho, izgleda sve navalili na Bila. Ne bih baš bila u Bilovoj koži. Istina, ovaj dimnjak je uzan, ali ja *mislim*, da ću se moći malo ritnuti!"

Alisa povuče nogu niz dimnjak koliko god je mogla i čekaše sve dok ne začu kako neka životinja (nije mogla pogoditi koja) grebe i puže niz dimnjak tačno iznad nje, a onda rekavši sebi: "To je Bil!", oštro se ritnu i čekaše da vidi šta će se sad zbiti.

Prvo što začu bijaše opšta graja. "Odletje Bil!"

Onda se javi sam Zec – "Uхватите га ви, тамо покрај живице!". Onda tišina, pa opet žamor glasova – "Pridržite mu glavu – Daj rakiju – Pazite da se ne zagrcne – Kako to bi, stari draškane? Šta ti se desilo? Ispričaj nam sve!"

Najzad se javi sitan, slabašan, piskav glasić. ("To je Bil", pomisli Alisa.) "Pa jedva da i znam – Neću više, hvala vam. Sad mi je bolje – ali sam isuviše ošamućen da bih vam umio ispričati – sve što znam jest da je put mene krenulo nešto kao onaj čovječuljak iz kutije, i da sam uzletio kao raketa!"

"I jesi, druškane!" rekoše ostali.

"Moramo zapaliti kuću!", javi se Zečev glas. A Alisa grmnu iz sve snage:

"Ako to uradite, poslaću Dajnu na vas!"

Najednom nastade grobna tišina, i Alisa pomisli:

"Da mi je znati šta li će sad uraditi? Ako su imalo mudri, skinuće krov."

Poslije časak-dva opet se uzmuvaše i Alisa ču kako Zec kaže:

"Za početak će biti dovoljna jedna kolica."

"Kolica *čega?*", premišljaše Alisa. Ali nije morala dugo nagađati, jer već sljedećeg trena pljusak sitnog šljunka poče da dobuje po prozora i nekoliko kamenčića zgotiše je u lice.

"Staću ja u kraj tome", reče u sebi i povika:

"Bolje vam je da to više ne radite!" Poslije toga opet zavlada grobna tišina.

Prilično iznenađena, Alisa primijeti da se kamenčići, koji su bili rasuti po podu, pretvaraju svi odreda u kolačiće, i jedna joj sjajna misao sinu u glavi. "Ako pojedem jedan od ovih kolačića", premišljaše, "sigurno će nastupiti *neka* promjena u mojoj veličini. A pošto po svoj prilici ne mogu biti veća, valjda ću postati manja."

Zato pojede jedan kolač i sva oduševljena zapazi da se istog trena poče smanjivati. Čim se toliko smanjila da je mogla proći kroz vrata, strelimice istrča iz kuće i ugleda mnoštvo životinja i ptica kako napolju čekaju. Jadni mali gušter, Bil, bijaše u sredini. Pridržavala su ga dva zamorčeta i davala mu da pije nešto iz boce. Čim se Alisa pojavi, svi jurnuše na nju. Ali ona potrča što je brže mogla i uskoro se nađe pod okriljem guste šume.

"Prvo što moram da uradim", reče Alisa tumarajući po šumi, "jest da se opet vratim na svoju pravu mjeru. A drugo, da pronađem put do one divne bašte. Mislim da je ovo najbolji plan."

Bez sumnje bio je to izvrstan plan, zgodan i jednostavan. Teškoća je bila samo u tome što ni pojma nije imala kako da ga ostvari. I dok je brižno zavirivala među drveće, sitan, oštar lavež, taman poviše njene glave – natjera je da žurno podigne pogled.

Neki krupni psić gledao je u nju svojim velikim, okruglastim očima i uzaludno pružao šapu,

nastojeći da je dotakne.

"Jadničak moj lijepi!", javi mu se Alisa umiljato i pokuša da mu što jače zvizne, ali sve vrijeme užasno ju je plašila pomisao da je pas možda gladan, pa bi se u tom slučaju moglo bogme desiti i da je pojede, uprkos svem njenom umiljavanju.

I ne znajući zapravo šta radi, Alisa dohvati jedan štapić i pruži ga psiću. Istog časa psić poskoči uvis sa sve četiri, radosno zakevta i jurnu prema štapiću, kao da će ga raskomadati. Tada se Alisa skloni iza stabljike jednog velikog čička da je pseto ne bi pregazilo. Ali čim se pojavi sa druge strane, psić se ponovo zaletje na štap i u jurnjavi ga dohvati, prevrnu se preko glave. Onda Alisa pomisli kako je ova igra nalik na igru sa kakvim snažnim konjem, i očekujući svakog časa da je psić obori pod noge i zgazi, ona opet oprčea oko čička. Psić je nasrtao na štapić, ali je svaki put trčao malčice naprijed, a uzmicao mnogo više nazad, i cijelo vrijeme promuklo lajao dok najzad ne sjede na popriličnoj razdaljini, zadihan, isplažena jezika i poluzatvorenih krupnih očiju.

Alisi se učini da je ovo pogodna prilika da umakne. Zato smjesta krenu i trčala je sve dok ne ostade bez daha. Pseći lavež je sad jedva čujno dopirao do nje iz daljine.

"Pa ipak, što je to bio divan psić!", reče Alisa i osloni se na maslačak da se odmori, mašući se jednim njegovim listom. "Baš bih voljela da ga naučim kojekakvim vještinama, samo – samo kad bih bila toliko velika da to mogu! Oh, jadna ja! Zamalo ne zaboravih da opet moram da porastem! Čekaj – kako li ću to postići? Vjerovatno treba da pojedem ili popijem štogod. Ali veliko je pitanje šta."

Veliko pitanje i jeste bilo: šta? Alisa pregleda cvijeće i vlati trave, ali ne vidje ništa što bi u ovoj prilici moglo izgledati baš ono pravo što treba pojesti ili popiti.

U blizini je rasla jedna velika pečurka, otprilike njene visine. Alisa zaviri pod pečurku, pogleda na jednu pa na drugu stranu, zaviri i iza pečurke i dosjeti se da bi mogla pogledati i ima li šta na njoj.

Prope se na prste i pogleda iznad pečurkinog ruba i tog istog časa oči joj se susretoše sa očima jedne velike plave gusjenice koja je skrštenih ruku sjedjela na samom vrhu pečurke i mirno pušila na dugu nargilu ne obraćajući ni najmanje pažnje Alisi niti ičem drugom.

GavaV

GUSJENIČIN SAVJET

Gusjenica i Alisa su se neko vrijeme šutke promatrale. Naposljetku Gusjenica izvadi nargilu iz usta i obrati joj se otegnutim, sanjivim glasom:

"Ko si *ti*?", zapita Gusjenica.

Ovakvo započinjanje razgovora nije djelovalo baš ohrabrujuće. Alisa odgovori prilično stidljivo:

"Ja – ja – jedva to sad i znam, gospođo – ali bar znam ko sam *bila* kad sam jutros ustala, no čini mi se da sam se otada već nekoliko puta promijenila."

"Šta hoćeš time da kažeš?", zapita Gusjenica strogo. "Budi jasnija!"

"Nažalost, ne *mogu* biti jasnija, gospođo," reče Alisa, "jer kao što vidite ja nisam ja."

"Ja to ne vidim", reče Gusjenica.

"Bojim se da to ne mogu izraziti jasnije", odvrati Alisa vrlo učtivo, jer, prvo i prvo, ni ja sama to ne razumijem. Moraš se zbuniti kad u jednom jedinom danu promijeniš toliko veličina."

"Ne moraš" reče Gusjenica.

"Pa možda vi to još niste osjetili", reče Alisa. "Ali kad se preobratite u čauru – a tako će, znate, morati da bude jednog dana – a poslije toga u leptira, vjerujem da ćete se osjećati malo čudno, zar ne?"

"Nimalo", reče Gusjenica.

"Pa možda vi drukčije osjećate", reče Alisa. "Ali ja znam da bi *meni* bilo vrlo čudno."

"Tebi!" reče Gusjenica prezrivo. "A *ko* si ti?"

I to ih opet vrati na početak razgovora. Alisa se ljutnu što Gusjenica stavlja tako kratke primjedbe, protegnu se što je više mogla u visinu i reče vrlo ozbiljno:

"Mislim da *vi* prvo treba meni da kažete ko ste".

"Zašto?", Gusjenica će.

I ovo pitanje zbuni Alisu. I kako se nije mogla dosjetiti nikakvog zgodnog razloga, i kako je Gusjenica po svemu sudeći bila vrlo zle volje, ona se okrenu i pođe.

"Vrati se!", viknu Gusjenica za njom. "Imam nešto važno da ti kažem!"

Izgledalo je da ovo uistinu nešto obećava. Alisa se okrenu i vrati.

"Nauči da se savlađuješ!", dobaci joj Gusjenica.

"Je li to sve?", reče Alisa prigušujući svoj gnjev što je bolje umjela.

"Nije", reče Gusjenica.

Alisa pomisli da bi mogla i popričekati, jer i tako i tako nema šta da radi a, najposlije, možda će joj i kazati nešto što vrijedi čuti.

Nekoliko časaka Gusjenica je odbijala dimove bez riječi, ali najzad raskrsti ruke, ponovo izvadi iz usta nargilu i reče:

"I tako ti misliš da si se promijenila, je li?"

"Nažalost, jesam, gospođo", reče Alisa. "Ne pamtim kao što sam pamtila – i ni deset minuta ne mogu da zadržim istu veličinu!"

"Šta ne pamtiš?", zapita Gusjenica.

"Pa, eto, probala sam da recitujem 'Gle, malene pčelice' ali ispalo je drukčije!", odgovori Alisa vrlo tužno.

"Recituj 'Star si, oče Viljeme'", reče Gusjenica.

Alisa skrsti ruke i otpoče:

"Star si, oče Viljeme", sin se javi,

"I kosa ti je sva sijeda

Pa ipak stalno dubiš na glavi,

zar u tvojim godinama to tebi treba?"

"Kad mlad sam bio",

otac je odgovor imao spreman,
"Da ću povrijediti mozak, plaših se jadan,
Al' sada, kad siguran sam da ga nemam,
Dubim na glavi iz dana u dan."

"Star si", opet će mladić,
"kao što već rekoh,
I ugojio si se baš dosta,
A da se prevrćeš preko glave
maločas te zatekoh,
Reci, kako tako gibak osta?"

"Kad mladić bijah", reče mudrac,
zabaciv kovrdže sijede,
Očuvah gipkost, znaš,
Zahvaljujući masti ovoj baš
– jedan šiling dođe za kutiju.

A šta veliš – da ti prodam koju?"

"Star si", reče mladić, "
i zubi su ti isuviše slabi,
tugo moja.
Da bi mogli pregrist šta tvrđe od loja,
Pa ipak gusku sa kostima smaza
bez po muke,
Zar nije čudno da ti to tako ide od ruke?"

"Kad mlad sam bio", reče otac,
"volio sam pravo
I svaku stvar sa ženom sam raspravlj'o.
To, vidiš, očvrsnu vilice moje
I ta snaga, eto sve dosada traje."

"Star si", sin će opet, "
i teško bi se vjerovalo sad
Da ti je oko oštro k'o nekad.
Pa ipak si navrh nosa jegulju držao
Kako si tu silnu vještinu stekao?"

"Odgovorih na pitanja tri,

više me ne gnjavi,
Važan se ne pravi!
Zar cijeli dan da slušam besmislice?
Gubi se dok nisi sletio niz stepenice!

"To nisi dobro odrecitovala!", reče Gusjenica.

"Sve se bojim da i nisam baš *sasvim* dobro", reče Alisa bojažljivo. "Neke su se riječi izmijenile."

"Ne valja od početka do konca", reče Gusjenica odlučno, i nekoliko časaka vladaše tišina.

Prva progovori Gusjenica.

"Kolika želiš da budeš?", zapita.

"Nisam probirljiva u pogledu veličine", odvrati Alisa žurno, "samo nikom nije drago da se mijenja tako često, znate."

"Ne znam", odgovori Gusjenica.

Alisa ne odgovori. Još nikad dosad nije joj neko toliko protivrječio, i osjeti da gubi strpljenje.

"Jesi li sadašnjom visinom zadovoljna?" zapita Gusjenica.

"Pa voljela bih da sam *malco* veća, gospođo, ako nemate ništa protiv", reče Alisa. "Visina od osam santimetara je tako bijedna!"

"To je divna visina!", odbrusi Gusjenica uspravljajući se. (Imala je tačno osam santimetara.)

"Ali ja nisam navikla na nju", pravdala se jedna Alisa žalosno. I pomisli: "Samo kad se ne bi svi vrijeđali tako lako!"

"Vremenom ćeš se naviknuti", odsiječe Gusjenica i stavi nargilu u usta i nastavi da puši.

Alisa je sad strpljivo čekala da se Gusjenica umilostivi pa da progovori. Koji časak kasnije Gusjenica izvadi iz usta nargilu, jedanput-dvaput zijevnu i strese se. Onda siđe sa pečurke i otpuza u travu dobacivši onako usput:

"Ako jedeš s jedne strane, postaćeš viša, a s druge, manja!"

"S jedne strane *čega*? S druge strane *čega*!" premišljaše Alisa.

"Pečurke", reče Gusjenica baš kao da je to pitanje Alisa glasno izrekla. I već sljedećeg trena se izgubi.

Jedan časak Alisa je zamišljeno gledala u pečurku, nastojeći da odgonetne koje su to dvije njene strane. Ali pošto je pečurka bila potpuno okrugla, bilo je to vrlo teško. Naposljetku ispruži ruke, obgrli pečurku koliko god je to mogla, i svakom rukom sa njenog ruba odlomi po jedno parče.

"E, sad koje je koja?", upita se i gricnu malo od parčeta iz desne ruke da vidi šta će biti. Već idućeg trena osjeti odozdo žestok udarac u bradu. To bradom bijaše udarila o nogu!

Prestravi se od ove nagle promjene, ali osjeti da nema vremena na pretek, jer se tako brzo smanjivala. Zato se brže bolje prihvati drugog parčeta. Ali noga joj je toliko bila pritisla bradu, da jednostavno nije mogla otvoriti usta. Najzad joj to pođe za rukom i ona uspije da proguta mrvicu od parčeta iz lijeve ruke.

"Evo, glava mi je najzad slobodna", reče Alisa s radošću koja se već idućeg trena pretvori u užas, jer nikako nije mogla da vidi svoja vlastita ramena. Jedino što je mogla vidjeti kad je spustila pogled, bio je strašno dugačak vrat. Izgledalo je da se poput kakve stabljike uzdiže iz mora zelenog

lišća što se steralo daleko ispod nje.

"Kakvo li je ovo zelenilo?", zapita se Alisa.

"I gdje su mi se djenule ramena? Oh, jadne moje ruke, kako to da ne mogu ni vas da vidim?"

Mahala je rukama, ali se ništa ne dogodi. Samo daleko zeleno lišće malo zatreperi.

I pošto ne bijaše nikakve nade da će moći podići ruke do glave, Alisa pokuša da do njih spusti glavu, i sa oduševljenjem zapazi da joj se vrat lako pomiče u svim pravcima, kao kakva zmija. I baš kad joj pođe za rukom da ga svega ispresavija u jedan divan cik-cak, i kad htjede da zaroni među lišće – a shvatila je da to lišće nije ništa drugo do lišće na krošnjama drveća ispod kojeg je hodala – kad je neko oštro pištanje natjera da se žurno povuče.

Jedna velika golubica joj se bila zaletjela u lice i snažno je udarala krilima.

"Zmijo!" vrisnu Golubica.

"Ja nisam zmija!", odvrati Alisa srdito. "Pusti me na miru!"

"Kažem ti, zmijo!", ponovi Golubica, ali mnogo blaže i samo što ne zajeca.

"Sve sam pokušala, ali njima, izgleda ništa ne valja!"

"Nemam ni pojma o čemu ti to govoriš", reče Alisa.

"Probala sam među žilama drveća, probala na obalama i probala u živicama", nastavi Golubica i ne slušajući je. "Ah, te zmije! Ne možeš im ugoditi!"

Alisa se sve više i više snebivala, ali je uviđala da nema nikakvog smisla da išta govori sve dok Golubica ne završi.

"Kao da nemam dosta muke dok snesem jaja", reče Golubica, "već moram i dan i noć biti na oprezu zbog zmija! Eto, ove tri nedjelje nisam ni oka sklopila!"

"Vrlo mi je žao što ti ne daju mira", reče Alisa koja je počela da shvata šta Golubica hoće da kaže.

"I baš kad sam se smjestila na najvišem drvetu u šumi", nastavi Golubica, podižući glas do piska, "i baš kad sam mislila da ću ih se najzad osloboditi, morala si se dovijugati s neba! Uf, zmijo!"

"Ali ja nisam zmija, kažem ti!", reče Alisa. "Ja sam – ja sam..."

"Hajde, šta si?", reče Golubica. "Vidim da hoćeš da smutiš nešto!"

"Ja sam – ja sam djevojčica", reče Alisa prilično neuvjerljivo, jer se sjeti koliko se puta danas promijenila.

"Bogami, lijepa priča!", reče Golubica sa najdubljim prezirom. "U životu sam vidjela puno djevojčica, ali nikada *nijednu* sa tolikim vratom! Ne, ne! Ti si zmija! I nema nikakvog smisla da poričeš. Sigurno ćeš mi sada kazati kako nikad nisi okusila nijedno jaje!"

"Jaja sam jela, naravno", reče Alisa koja je bila vrlo istinoljubivo dijete. "Ali djevojčice jedu jaja koliko i zmije, znaš."

"Ne vjerujem u to", reče Golubica. "Al' ako jedu, onda su i one neka vrsta zmija, to je jedino što mogu da kažem."

Bilo je to toliko novo za Alisu da je časak dva šutjela. Na to Golubica dodade:

"Tražiš jaja, vrlo dobro to znam. I svejedno mi je jesi li djevojčica ili zmija."

"Meni nipošto nije svejedno", reče Alisa žurno. "Ali ja slučajno ne tražim jaja. A i da tražim, ne bih uzimala tvoja. Ne volim prijesna jaja."

"Onda, gubi se odavde!", reče Golubica mrzovoljno i opet se namjesti u gnijezdu.

Alisa se šćućuri između drveća kako je najbolje znala i umjela, jer joj se vrat zaplita među granje i svaki čas je morala zastajati da ga otpetljava.

Poslije nekog vremena dosjeti se da u rukama još uvijek drži komadićke pećurke i vrlo oprezno prionu na posao, grickajući prvo jedan pa onda drugi, i pri tom je čas rasla a čas se smanjivala, sve dok joj ne pođe za rukom da dođe do svoje uobičajene visine.

Već toliko dugo nije bila ni blizu svoje prave veličine, da joj se u prvi mah to učini čudno. Ali za nekoliko časaka se naviknu i kao i obično poče da razgovara sama sa sobom.

"Eto, pola mog plana je sad ispunjeno! Ala me zbunjuju sve ove promjene! Nikad nisam sigurna kakva li ću već sljedećeg trenutka biti! Uostalom, došla sam do svoje prave veličine. Sad treba da odem u onu lijepu baštu – da mi je znati kako li ću to izvesti?"

Rekavši to, izbi na neku čistinu i na njoj ugleda kućicu visoku nešto više od jednog metra.

"Živio ko mu drago u njoj, ne bi valjalo da se pred njim ovolika pojavim. Ta izludio bi od straha!"

Zato opet poče da gricka komadić iz desne ruke, dok se ne smanji do visine od kojih dvadesetak santimetara.

Glava VI

PRASE I BIBER

Časak-dva stajala je gledajući kuću i ne znajući šta da radi, kad najednom iz šume istrča jedan livrejisan sluga (smatrala ga je slugom zato što je bio u livreji, inače sudeći po licu, prije bi se reklo da je riba) i poče snažno udarati šakama u vrata. Otvori mu ih drugi livrejisan sluga, okruglog lica i krupnih očiju kao u žabe. Alisa zapazi da je kod obojice kosa napuderisana i sva u uvojcima. Bila je vrlo radoznala da sazna šta se to zbiva, pa se iz šume malo prikrade da oslušne.

Sluga-Riba izvadi ispod miške jedno veliko pismo, gotovo iste veličine kao i on sam, i predade ga drugom slugi, govoreći svečanim glasom:

"Za Vojvotkinju. Poziv od Kraljice na igru kroketa."

Sluga-Žabac ponovi istim svečanim tonom, izmijenivši samo malo red riječi:

"Od Kraljice. Poziv za Vojvotkinju na igru kroketa."

Onda se jedan drugom duboko pokloniše i uvojci im se spletoše.

Alisa se na to toliko stade smijati da morade otrčati natrag u šumu, jer se poboja da bi je mogli čuti. A kad ponovo izviri, Sluga-Riba bijaše već otišao, a Sluga-Žabac je sjedio kod vrata i blesavo zurio u nebo.

Alisa bojažljivo priđe vratima i zakuca.

"Nema nikakve svrhe da kucaš", reče Sluga, "i to iz dva razloga. Prvo zato što sam na istoj strani vrata na kojoj si i ti, a drugo, što ovi unutra toliko galame da je sva prilika da te niko ne može ni čuti."

I zaista, unutra se tako strašno larmalo – neko je neprestano urlao i kihao, i čas po čas čula se

nekakva silna lomljava, kao da se kakav tanjir ili lonac razbijaju u paramparčad.

"A kako ću onda, moliću, ući?", zapita Alisa.

"Imalo bi nekakvog smisla da kucaš", nastavi Sluga i ne slušajući je "da su vrata između nas. Na primjer, da si *unutra*, mogla bi kucati i ja bih te mogao, razumiješ, ispustiti napolje." I dok je to govorio, sve vrijeme je gledao u nebo, što je Alisa smatrala zaista neučtivim.

"Ali možda i ne može drukčije", reče u sebi. "Oči samo što mu nisu na vrh glave. Ali mogao bi bar odgovarati na pitanja."

"Kako mogu ući?", ponovi glasno.

"Sjediću ovdje", reče Sluga, "do sutra..."

Tog trenutka vrata na kući se otvoriše i jedan veliki tanjir poletje pravo Slugi na glavu. Ali mu samo okrznu nos i sasu se u komade kad udari o jedno stablo iza njega.

"...ili do prekosutra, možda", nastavi Sluga istim glasom kao da se ama baš ništa nije ni dogodilo.

"Kako ću ući?", opet će Alisa, još glasnije.

"A hoćeš li uopšte ući?", Sluga će na to. "To je pitanje broj jedan, razumiješ."

Tako je, besumnje, i bilo. Samo Alisa nije voljela da joj se to na takav način kaže.

"Zaista je strašno", promrmlja Alisa u sebi, "kako se sva ova stvorenja vole da prepiru. Da čovjek izludi!"

Slugi se učini da je ovo zgodna prilika da ponovi ono što je već rekao, samo drukčije.

"Ovdje ću sjedjeti", reče, "neprestano, danima i danima."

"Ali šta ja da radim?", zapita Alisa.

"Što god ti drago", reče Sluga i poče fićukati.

"Oh, kao da opet ima nekakvog smisla razgovarati s njim!", reče Alisa sva očajna. "Prava je budala!"

I ona otvori vrata i uđe.

Vrata su vodila pravo u prostranu kuhinju koja je bila puna dima. Na sred kuhinje, na jednom tronošcu, sjedjela je Vojvotkinja i u krilu držala djetence. Kuharica nadnesena nad vatru, miješala je nešto u velikom loncu koji je, kako se Alisi učini, bio pun čorbe.

"Vjerovatno su čorbu isuviše zabiberili!", reče Alisa sama sebi, i to na jedvite jade, jer je neprestano morala da kiše.

Vazduh je doista bio zasićen mirisom bibera. Čak bi i Vojvotkinja ponekad kihnula. A djetence je kihalo i urlalo, naizmjenično, bez ikakve stanke. Kihale nisu jedino kuharica i velika mačka koja je sjedjela na ognjištu, usta iskešenih od uha do uha.

"Molim vas hoćete li mi reći", javi se Alisa pomalo bojažljivo, jer nije bila baš sigurna da li je lijepo da ona prva započinje razgovor, "zašto se vaša mačka tako kesi?"

"Zato što je to Češirska mačka", reče Vojvotkinja. "Prase!"

Vojvotkinja izgovori ovu posljednju riječ sa tako iznenadnom žestinom da Alisa prosto poskoči. Ali odmah shvati da je upućena djetetu a ne njoj, zato se odvaži i nastavi:

"Nisam znala da se Češirske mačke uvijek kese. Zapravo, nisam ni znala da se mačke umiju kesiti."

"Sve one umiju", reče Vojvotkinja, "i većina njih se i kesi."

"Ja nijednu takvu ne poznajem", reče Alisa veoma učtivo i bijaše joj milo što se upustila u razgovor.

"Činjenica je da ti ne znaš mnogo", reče Vojvotkinja.

Alisi se baš ne svidje ton kojim je izgovorena ova primjedba, i pomisli da bi bilo dobro da zapodjene razgovor o čemu drugom. I dok je nastojala da iznađe štogod, kuharica smaknu sa vatre lonac sa čorbom i istog časa poče da na Vojvotkinju i dijete frljaca sve što joj je dolazilo pod ruku. Prvo poletješe mašice; onda uslijedi pljusak tava, tanjira i zdjela. Vojvotkinja nije na njih obraćala nikakvu pažnju, čak ni onda kad bi je šta od toga pogodilo. A dijete se već i onako toliko dernjalo da nikako nisi mogao znati kad ga je šta zaboljelo a kad nije.

"Oh, molim vas *pazite* šta radite!" povika Alisa sva prestravljena, poskakujući s mjesta na mjesto. "Oh, ode mu krasni nosić!", zavapi Alisa kad jedna ogromna tava sunu pored djetinjeg nosa i zamalo što mu ga ne otkide.

"Kad bi svako gledao svoja posla", javi se Vojvotkinja promuklim mumljanjem, "svijet bi se mnogo brže okretao".

"Što *ne bi bilo* baš dobro", reče Alisa, koja se obradova što joj se pružila prilika da malo pokaže svoje znanje. "Zamislite šta bi bilo sa danom i noći! *Znate*, Zemlji je potrebno dvadeset i četiri sata da se obrne oko svoje osi..."

"Kad pomenu os", reče Vojvotkinja, "odsijecite joj glavu!"

Alisa prilično zabrinuto pogleda kuharicu, da vidi hoće li izvršiti taj nalog, ali je kuharica bila zabavljena miješanjem čorbe i nije, izgleda, ni slušala. Zato se Alisa usudi da nastavi:

"...*mislim*, dvadeset i četiri sata. Ili dvanaest? Ja..."

"Oh, ne gnjavi me!", reče Vojvotkinja. "Nikad nisam podnosila brojke!" I opet poče da ljuljuška dijete i da mu pri tom pjeva nešto što je ličilo na uspavanku, ali svaki put kad bi došla na kraj stiha, snažno bi ga prodrmusala.

"Sa sinčićem u maženju ne pretjeraj,
I tuci ga kada kiše
Jer to čini iz inata, vjeruj,
zna da to mrziš ponajviše."

Hor

(vojvotkinji se pridružiše kuharica i dijete)

"Uau! Uau!Uau!"

I dok je pjevala drugu strofu pjesme, Vojvotkinja je tako snažno bacakala dijete gore-dolje, da je jedno toliko urlalo, te je Alisa jedva mogla i da razabere riječi.

"Sa sinčićem stroga sam ja,
I tučem ga kada kiše,
Jer kad hoće, baš mu prija,

Kada biber zamiriše!"

Hor

"Uau! Uau! Uau!"

"Evo! Možeš ga i ti malo proljuljati ako hoćeš!", reče Vojvotkinja Alisi bacivši joj dijete.

"Ja moram otići da se spremim za krocket sa Kraljicom." I odhita iz kuhinje. Kuharica zafrljaci za njom jednu tavu, ali je u dlaku promaši.

Alisa jedva uhvati dijete, pošto to bijaše stvorenjce čudnog oblika. Ruke i noge su mu se granale u svim pravcima, "baš kao kod morske zvijezde", pomisli Alisa.

Kad ga uhvati, jadni mališan je frktao kao lokomotiva, neprestano se skupljao i opružao, tako da ga je prvih časak-dva jedva držala. Ali čim pronađe pogodan način da ga prihvati morala ga je smotati nešto kao u čvor i onda ga čvrsto držati za desno uho i lijevu nogu, da se ne bi odmotao. Iznese ga na vazduh.

"Ako ovo dijete ne povedem sa sobom", pomisli Alisa "ovi će mu sigurno za dan-dva glave doći. Zar ne bi bio zločin ostaviti ga?"

Posljednje riječi izgovori glasno i mališan kao u odgovor zagrokta. (Već je bio prestao da kiše.)

"Ne grokći!", opomenu ga Alisa. "To nije pristojno."

Dijete opet zagrokta i Alisa ga vrlo zabrinuto pogleda u lice da vidi šta mu je. Nije bilo sumnje, nos mu je bio veoma prćast i više je ličio na njušku nego na nos. I oči su mu bile isuviše sitne za dijete. Sve u svemu, Alisi se nimalo nije dopadao njegov izgled.

"Ali možda je to on samo jecao?", pomisli Alisa i pogleda mu u oči da vidi ima li suza.

Ne, suza nije bilo.

"Ako ćeš se pretvoriti u prasca, dragi moj", reče Alisa ozbiljno, "onda ja s tobom više nemam nikakva posla. Pazi!"

Mališan opet zajeca (ili zagrokta, nije se moglo odrediti da li je bilo jedno ili drugo), i neko vrijeme nastaviše put šutke.

Alisa je upravo počela razmišljati: "A šta li ću s njim kad dođem kući?", kad ono opet zagrokta tako snažno da mu ona, malo preplašeno, pogleda u lice. Sad više nije bilo nikakve sumnje. Bilo je pravo pravcato prase i Alisi se učini da bi bila najveća glupost i dalje ga prtiti.

Zato spusti to malo stvorenje na zemlju i laknu joj kad vidje kako ono mirno otkaska u šumu.

"Kad bi odraslo", reče sama sebi "od njega bi postalo strašno ružno dijete. Ali čini mi se da je ovako, kao prase, sasvim ljupko." I poče da razmišlja o nekoj djeci koju je poznavala i koja bi mirne duše mogla da budu prasci i upravo je u sebi govorila: "Kad bi samo kogod znao kako da ih pretvori...", ali iznenada zastade ugledavši Češirsku mačku kako sjedi na grani jednog obližnjeg drveta.

Mačka se samo iskesi kad ugleda Alisu.

"Izgleda dobroćudno", pomisli Alisa. "Ipak ima *vrlo* dugačke pandže i silesiju zuba", zato shvati da se prema njoj mora ophoditi s poštovanjem.

"Češirska maco!", otpoče prilično bojažljivo, pošto nije znala da li će joj se to ime svidjeti. Međutim Mačka se samo još više iskesi. "Oho, izgleda da je sad zadovoljna", pomisli Alisa i nastavi:

"Molim te, hoćeš li mi reći kojim putem da krenem pa da izađem odavde?"

"To u mnogome zavisi od toga kuda želiš da pođeš?", reče Mačka.

"Nije ni mnogo važno kuda", reče Alisa.

"Onda je svejedno kojim ćeš putem krenuti", na to će Mačka.

"Samo da *negdje* stignem", dodade Alisa kao objašnjenje.

"Oh, sigurno ćeš stići", reče Mačka, "samo ako zadugo hodaš."

Alisa priznade da se ovo ne može opovrgnuti i zato postavi još jedno pitanje.

"Ko živi u okolini?"

"U *ovom* pravcu", reče Mačka zamahnuvši desnom šapom, "stanuje Šeširdžija, a u *onom* pravcu", zamahnuvši drugom šapom, "stanuje Martovski Kunić. Posjeti kojeg ti god drago. Obojica su ljudi."

"Ali ja ne želim da idem među luđake", primijeti Alisa.

"Oh, nema ti druge", reče Mačka. "Svi smo mi ovdje ljudi. Ja sam luda. Ti si luda."

"Otkud znaš da sam ja luda?" zapita Alisa.

"Mora da jesi", reče Mačka, "inače ne bi došla ovamo."

Za Alisu to uopšte nije bio dokaz. Ipak nastavi.

"A kako znaš da si ti luda?"

"Da postavimo stvar ovako", reče Mačka. "Pas nije lud. S tim se slažeš?"

"Mislim da je tako."

"Evo dakle", nastavi Mačka. "Vidiš, pas reži kad je ljut a maše repom kad mu je šta drago. A ja režim kad mi je šta drago a mašem repom kad sam ljuta. Zato sam luda."

"Ja to kod tebe zovem predenjem, a ne režanjem", reče Alisa.

"Zovi ti to kako ti drago", reče Mačka. "Igraš li danas krocket s Kraljicom?"

"Vrlo bih rado", reče Alisa, "ali još nisam pozvana."

"Tamo ćeš me vidjeti", reče Mačka i nestade je.

Alisa se i ne sačudi mnogo, bila je već toliko navikla da se događaju čudne stvari. I dok je još bila zagledana u ono mjesto na kojem je stajala Mačka, ona se opet pojavi.

"Uzgred rečeno, šta je bilo s djetetom?", zapita Mačka. "Umalo ne zaboravih da te upitam."

"Postalo je prasac," reče Alisa mirno kao da se Mačka vratila na najprirodniji način.

"Tako sam i mislila", reče Mačka i opet je nestade.

Alisa malo popričeka, očekujući da će je možda opet vidjeti, ali se Mačka više ne pojavi, i poslije časak-dva Alisa se zaputi tamo gdje joj je rečeno da živi Martovski Kunić.

"Šeširdžije sam viđala i ranije", reče Alisa u sebi. "Martovski Kunić će biti mnogo zanimljiviji i možda, s obzirom da je maj, neće biti suviše lud – bar neće onoliko koliko u martu."

Kad to reče, pogleda uvis i opet ugleda Mačku kako sjedi na grani jednog drveta.

"Da li si kazala prasac il kvasac?", zapita Mačka.

"Kazala sam prasac", odvrati Alisa. "Ali ne sviđa mi se to što se stalno čas pojavljuješ, čas nestaješ. Da se čovjeku zanesvijesti."

"Pa dobro", reče Mačka. I ovoga puta je nestajala polagano. Počela je od vrha repa i završila smiješkom, i on je ostao za neko vrijeme na grani i kad joj je sve ostalo iščezlo.

"Eh, često sam vidjela mačku bez smiješka, ali smiješak bez mačke! E, nikad u životu ništa čudnije nisam vidjela!"

Nije išla dugo kad ugleda kuću Martovskog Kunića. Pomislila je da to mora da bude njegova kuća, jer su joj dimnjaci bili u obliku ušiju a krov natkriven krznom. Kuća je bila toliko velika da Alisa ne htjede da joj priđe prije nego što gricne još malo pečurke i poraste do visine od šezdesetak santimetara. Pa i tad joj je prilazila prilično bojažljivo, govoreći:

"Šta ako ipak bude potpuno lud! Bolje bi mi bilo da sam otišla u posjetu Šeširdžiji!"

Glava VII

LUDA ČAJANKA

Pred kućom ispod jednog drveta bio je postavljen sto za kojim su sjedjeli Martovski Kunić i Šeširdžija i pili čaj. Između njih je sjedio Puh i čvrsto spavao, a njih dvojica su se nalaktili na njega i razgovarali preko njegove glave.

"Baš nezgodno za Puha", pomisli Alisa, "samo pošto spava, vjerovatno mu to ne smeta."

Sto je bio velik, ali su se sva trojica stisla u jedan ugao.

"Nema mjesta! Nema mjesta!", povikaše kad ugledaše Alisu kako im prilazi.

"Ima *puno* mjesta!", ljutite će na to Alisa, i sjede u prostranu naslonjaču na jednom kraju stola.

"Posluži se malo vinom!", reče Martovski Kunić ljubazno.

Alisa pređe pogledom po stolu, ali na njemu je bilo samo čaja.

"Ne vidim nikakvo vino", primijeti.

"Pa i nema ga", reče Martovski Kunić.

"Onda nije baš učtivo od vas što ga nudite", reče Alisa ljutito.

"Nije bilo učtivo ni od tebe što si sjela bez poziva", reče Martovski Kunić.

"Nisam znala da je to *vaš* sto", odvrati Alisa. "Postavljen je za mnogo više osoba, a ne samo za troje."

"Treba da se podšišaš!", reče Šeširdžija. Neko vrijeme je vrlo radozno gledao u Alisu i ovo su bile njegove prve riječi.

"Nije potrebno da stavljaš svoje lične primjedbe", Alisa će prilično strogo. "To je vrlo neuljudno."

Čuvši ovo, Šeširdžija izbeči oči. Ali samo reče:

"Dašto mi ti dašto, zašto je gavran sličan pisaćem stolu?"

"Oho, biće zabavno!", pomisli Alisa. "Drago mi je što su počeli postavljati zagonetke." I dodade naglas:

"Vjerujem da ću pogoditi!"

"Hoćeš da kažeš da misliš da znaš odgovor?", priupita Martovski Kunić.

"Upravo to", reče Alisa.

"Onda moraš reći šta misliš", nastavi Martovski Kunić.

"To i radim", žurno odvrati Alisa. "Bar – bar mislim ono što kažem – to je ista stvar, znaš."

"Nipošto nije ista!" reče Šeširdžija. "Onda bi isto tako mogla reći da je 'Ja vidim ono što jedem' isto što i 'Ja jedem ono što vidim!'"

"Onda bi isto tako mogla reći", dodade Martovski Kunić, "da je 'Ja volim ono što dobijem' isto što i 'Ja dobijem ono što volim!'"

"Mogla bi isto tako reći", dodade Puh koji je, izgleda, govorio u snu, "da je 'Ja dišem kad spavam' isto što i 'Ja spavam kad dišem!'"

"Kod tebe i jest isto", dobaci Šeširdžija i ovdje se razgovor prekide.

Društvo je jedan časak sjedjelo šutke dok je Alisa u glavi premetala sve što je znala o gavravnovima i pisačim stolovima – ali toga nije bilo mnogo.

Tišinu prvi prekide Šeširdžija.

"Koji je danas datum?", upisa obrativši se Alisi. Izvadio je sat iz džepa i uznemireno ga gledao, svaki čas ga je drmusao i prinosio uhu.

Alisa malo razmisli i reče:

"Četvrti!"

"Griješi za dva dana!", uzdahnu Šeširdžija. "Rekao sam ti da maslac neće prijati mehanizmu!" dodade ljutito pogledavši Martovskog Kunića.

"Bio je to *najbolji* maslac", odgovori Martovski Kunić ponizno.

"Da, ali je mogla i koja mrvica upasti", gundao je Šeširdžija. "Nisi ga smio stavljati nožem kojim se reže hljeb."

Martovski Kunić uze sat i potišteno ga pogleda. Onda ga zamoči u šolju s čajem i opet ga pogleda. I pošto se ničeg pametnijeg ne sjeti, ponovi ono što je već rekao:

"Znaš, bio je to najbolji maslac."

Alisa je sa izvjesnom radoznalošću gledala preko njegovog ramena.

"Ala je to smiješan sat!", dobaci. "Pokazuje koji je datum a ne pokazuje koliko je sati."

"A i što bi?", progundā Šeširdžija. "Pokazuje li *tvoj* sat koja je godina?"

"Naravno da ne pokazuje", Alisa s pika odgovori. "Ali to je zato što godina toliko dugo traje."

"Tako je i sa *mojim*", reče Šeširdžija.

Alisa se strašno zbuni. Činilo joj se da Šeširdžijina primjedba nema nikakvog smisla, pa ipak je sasvim sigurno bila kazana pravilnim engleskim jezikom.

"Ne razumijem baš sasvim", reče što je mogla učtivije.

"Puh je opet zaspao", reče Šeširdžija i izli mu na nos malo toplog čaja.

Puh zlovoljno zatrese glavom i reče i ne otvarajući očiju:

"Naravno, naravno. Upravo sam to i ja htio da kažem."

"Jesi li odgonetnula zagonetku?", upita Šeširdžija Alisu.

"Nisam, predajem se", odvrati Alisa. "Kako glasi odgovor?"

"Nemam pojma o pojmu", reče Šeširdžija.

"Ni ja", reče Martovski Kunić.

Alisa umorno uzdahnu.

"Čini mi se da biste mogli pametnije iskoristiti vrijeme, i ne dozvoliti da vam ono uludo

prolazi postavljajući zagonetke koje nemaju odgovora."

"Da poznaješ Vrijeme onako kako ga ja poznajem", reče Šeširdžija, "ne bi za njega kazala da je *ono* nego *on*".

"Ne znam šta hoćeš time da kažeš", odgovori Alisa.

"Naravno da ne znaš!", reče Šeširdžija i prezrivo zatrese glavom. "Smio bih se zakleti da nisi nikad ni progovorila s Vremenom."

"Možda i nisam", obazrivo će Alisa, "ali znam da moram odbrojavati, to jest udarati vrijeme kad sviram klavir."

"Ah! Odatle mi dođi!", reče Šeširdžija. "Vrijeme ne podnosi da ga ko udara. A da si u dobrim odnosima s njim, sa satom bi bilo kako je tebi po volji. Recimo: devet sati ujutro je upravo vrijeme kad se mora u školu. Trebalo bi samo da mu namigneš, i kazaljka bi se za tili čas okrenula! Jedan i po, vrijeme ručku!"

("Kad bi kojom srećom bilo tako!" prošapta Martovski Kunić za sebe.)

"To bi zaista bilo odlično", reče Alisa zamišljeno. "Ali, znaš – tada sigurno ne bih još bila gladna."

"U početku možda i ne bi", reče Šeširdžija. "Ali mogla bi ga na jedan i po držati koliko ti drago."

"Da li ti tako radiš?", zapita Alisa.

Šeširdžija tužno odmahnu glavom. "Ne!", odgovori. "Posvađali smo se prošlog marta. Upravo prije no što je *on* poludio, znaš" (pokazujući kašičicom na Martovskog Kunića). "Bilo je to na velikom koncertu koji je priredila Kraljica Herc, i ja sam morao otpjevati:

"Svjetlucaj, svjetlucaj, šišmišu maleni!
Kud se spremaš, bi li rek'o meni?"

"Možda znaš tu pjesmicu?"
"Pa nešto slično sam čula", reče Alisa.
"Znaš dalje ide ovako", nastavi Šeširdžija:

"Visoko iznad svijeta hodiš,
K'o čajni tanjirić po nebu brodiš.
Svjetlucaj, svjetlucaj..."

Sad se Puh strese i poče pjevati u snu: "Svjetlucaj, svjetlucaj, svjetlucaj..." i ponavljao je to toliko dugo da su ga morali uštinuti da bi prestao.

"I, eto, čestito i ne završih prvu strofu", reče Šeširdžija, "kad Kraljica đipi i dreknu:

"Samo ubija vrijeme! Odsijecite mu glavu!"

"Kakvo divljaštvo!", uskliknu Alisa.

"I otada", nastavi Šeširdžija plačnim glasom, "neće da mi učini ništa što ga molim! Sad je uvijek šest sati."

Alisi puče pred očima.

"Da li je zato na stolu postavljen toliki pribor za čaj?", zapita.

"Da, zato", reče Šeširdžija uzdahnuvši. "Uvijek je vrijeme za čaj, pa ne stignemo ni da operemo posuđe između obroka."

"I onda se premještate?" zapita Alisa.

"Upravo tako", odgovori Šeširdžija. "Pribor se zaprlja."

"Al, šta bude kad opet stignete na početak?", odvaži se Alisa da upita.

"Kako bi bilo da promijenimo predmet razgovora?" upade Martovski Kunić zijevajući. "Ovo mi je već dosadilo. Glasam za to da nam mlada gospođica ispriča jednu priču."

"Nažalost, nijednu ne znam", reče Alisa pomalo zaplašena ovim prijedlogom.

"Onda će Puh!", povikaše obojica. "Puhu, probudi se!" I u isto vrijeme ga sa obje strane uštinuše.

Puh polagano otvori oči.

"Nisam spavao", reče promuklim slabašnim glasom. "Čuo sam sve što ste razgovarali."

"Ispričaj nam jednu priču!", reče Martovski Kunić.

"Hajde, ispričaj!", molila je Alisa.

"I to brzo!" dodade Šeširdžija, Jer ćeš opet zaspati prije no što je dovršiš."

"Nekad davno živjele tri sestrice", poče Puh žurno. "Zvale su se: Elzi, Lesi i Tili i živjele su na dnu jednog bunara..."

"A od čega su živjele?", zapita Alisa koju su uvijek mnogo zanimala pitanja jela i pića.

"Živjele su od pekmeza", reče Puh pošto je časak-dva razmišljao.

"To ne bi bilo moguće, znaš", prigovori Alisa blago. "Razboljele bi se."

"Pa i jesu", na to će Puh. "Bile su *vrlo* bolesne."

Alisa pokuša da zamisli kako bi to izgledalo živjeti na tako čudan način, ali je to toliko zbuni, pa nastavi:

"Ali zašto su živjele na dnu bunara?"

"Uzmi još čaja!", obrati se vrlo ozbiljno Martovski Kunić Alisi.

"Pa nisam ga nikako ni pila", odvrati Alisa uvrijeđeno. "Kako onda mogu uzeti još?"

"Hoćeš da kažeš da ne možeš uzeti *manje*", reče Šeširdžija. "Mnogo je lakše uzeti još nego ništa."

"Tebe niko ništa nije pitao", odbrusi Alisa.

"Ko sad stavlja lične primjedbe?", upita Šeširdžija pobjedonosno.

Alisa nije znala šta da mu na to odgovori. Zato uze malo čaja i hljeba sa maslacem, okrenu se Puhu i ponovi pitanje.

"Zašto su živjele na dnu bunara?"

Puh je opet časak-dva razmišljao i onda odgovori:

"Bio je to bunar sa prekmekom."

"Tako nešto ne postoji!", poče Alisa veoma ljutito, ali Šeširdžija i Martovski Kunić zagrajaše

"Pst! Pst!", i Puh mrzovoljno primijeti:

"Ako ne umiješ da budeš pristojna, a ti priču dopričaj sama!"

"Molim te, nastavi!", reče Alisa. "Neću te više prekidati. Možda i postoji jedan takav bunar."

"Baš jedan!", reče Puh prezrivo. Pa ipak pristade da nastavi:

"I tako te tri sestrice – učile su, znate, da crtaju, da izvlače..."

"Šta su izvlačile?" zapita Alisa potpuno zaboravljajući na svoje obećanje.

"Pekmez", reče Puh ovog puta bez razmišljanja.

"Meni treba čista šolja", upade Šeširdžija, "pomaknimo se svi za jedno mjesto."

Govoreći to, već se bio pomaknuo, a za njim se pomaknu Puh. Martovski Kunić pređe na Puhovo mjesto a Alisa malo nerado preuze mjesto Martovskog Kunića. Jedino je Šeširdžija imao koristi od ovog premještanja. Alisa prođe najgore, jer je Martovski Kunić na svoj tanjirić bio prevrnuo lončić s mlijekom.

Alisa nije željela da ponovno uvrijedi Puha, zato otpoče veoma obazrivo:

"Ali ja ne razumijem. Odakle su izvlačile pekmez?"

"Iz bunara u kome se nalazi voda izvlačiš vodu", reče Šeširdžija, "prema tome, rekao bih da samo pekmez možeš izvlačiti iz bunara u kome je pekmez – zar nije tako, ej, ti, luda glavo!"

"Ali one su bile u bunaru", reče Alisa Puhu i ne obazirući se na Šeširdžijinu upadicu.

"Naravno da su bile – i to duboko", reče Puh.

Ovaj odgovor toliko zbuni jednu Alisu da je pustila Puha da neko vrijeme pripovijeda, ne prekidajući ga.

"Učile su da izvlače crte – da crtaju", nastavi Puh, zijevajući i trljajući oči, jer mu se baš spavalo. "Crtale su svašta – sve što počinje sa M..."

"Zašto sa M?" zapita Alisa.

"A zašto ne?", reče Martovski Kunić.

Alisa je šutjela.

Puh je već bio zatvorio oči i zaveo se u san. Ali kad ga Šeširdžija uštinu, probudi se i tiho jauknu, pa nastavi: "...koje počinju sa M – kao što su: mišolovka, mjesec, memorija, mnoštvo – znaš, to je kad ima nečeg mnogo – jesi li ikad vidjela da neko crta mnoštvo?"

"Pa ako me baš pitaš", reče Alisa sva zbunjena, "ja ne mislim..."

"Onda ne treba ni da govoriš", reče Šeširdžija.

Ovaj prostakluk Alisa nije mogla podnijeti. Ustade ozlojeđena i pođe. Puh istog trena zaspa, a nijedan od one dvojice ne obrati ni najmanju pažnju na to što ona odlazi, iako se jedanput-dvaput osvrnula, ponadavši se da će je možda zovnuti da se vrati. Kad se posljednji put osvrnu, vidje kako Martovski Kunić i Šeširdžija pokušavaju da uguraju Puha u čajnik.

"E, tamo ja više ni po koju cijenu ne idem!", reče Alisa birajući put kroz šumu. "To je najgluplja čajanka na kojoj sam ikad bila."

Samo što to izreče, kad najednom drvetu ugleda vrata koja su vodila pravo u njegovu utrobu.

"Vrlo čudno!", pomisli Alisa. "Ali danas je sve čudno. Pa mogla bih odmah i da uđem". I uđe.

Opet se nađe u onoj istoj dugačkoj dvorani, i to baš pokraj staklenog stolića.

"E, sad ću biti pametnija", reče u sebi te uze zlatni ključić i počeo da otključava vrata koja su vodila u baštu. Onda stade da gricka pečurku (jedan komadić joj je bio u džepu), dok se ne smanji na trideset santimetara. Zatim pođe malim prolazom i najzad se obrete u onoj lijepoj bašti, među šarenim nasadima cvijeća i prohladnim vodoskocima.

Glava VIII KRALJIČINO IGRALIŠTE KROKETA

Kraj ulaza u baštu rasla je velika ruža. Cvjetovi su joj bili bijeli, ali trojica baštovana marljivo su ih bojili u crveno. Alisi se to učini vrlo čudno i priđe da bolje vidi i baš u tom času začu kako jedan od njih reče:

"Pripazider ti, Petice! Ne pršći boju po meni!"

"Šta ja tu mogu", obrecnu se na njega Petica. "Sedmica me je gurnuo u lakat."

Na to Sedmica podiže glavu i reče:

"Neka ti bude, Petice! Samo ti svaljuj krivicu na druge!"

"*Tebi* je bolje da šutiš!" reče Petica. "Čuo sam kako baš juče Kraljica kaže da ti treba odsijeći glavu!"

"Zašto?" javi se onaj što je prvi progovorio.

"To se *tebe* ne tiče, Dvico!" reče Sedmica.

"Kako da ga se ne tiče!", Petica će. "A kazaću mu i zašto. Zato što je umjesto luka kuharici donio lukovice tulipana."

Sedmica baci četku i upravo započe:

"Ama od svih nepravdi...", kad mu pogled slučajno pade na Alisu koja je stajala i promatrala ih, i on najednom ušutje. I druga dvojica se okrenuše i svi joj se duboko pokloniše.

"Hoćete li mi reći", zapita Alisa pomalo stidljivo, "zašto premazujete ove ruže?"

Petica i Sedmica ništa ne rekoše već pogledaše Dvicu. Dvica otpoče tiho:

"Pa, stvar je u tome, razumijete, gospođice, ovo ovdje je trebalo da bude *crvena ruža*, ali smo mi greškom zasadili bijelu. I ako to Kraljica sazna, svima će nam odsijeći glave. Tako, razumijete, gospođice, činimo što najbolje možemo da prije nego što ona dođe..."

U tom času Petica, koji je brižno motrio na baštu povika: "Kraljica! Kraljica!", i sva trojica baštovana popadaše na zemlju ničice. Začu se bat mnogobrojnih koraka i Alisa se osvrnu, jer je jedva čekala da vidi Kraljicu.

Najprije naiđoše desetorica vojnika noseći oznake maka. Svi su bili istog oblika kao i trojica baštovana, duguljasti i pljosnati, a ruke i noge su im bile na uglovima. Za njima su išla desetorica dvorjana. Bili su iskićeni karo dijamantima i stupali dvojica po dvojica, kao vojnici. Poslije njih išla su kraljevska djeca. Bilo ih je desetoro. Mališani su se vodili za ruke, dvoje po dvoje, i veselo skakutati. Svi su bili iskićeni crvenim hercovima. Za njima nastupahu gosti, uglavnom kraljevi i kraljice, i među njima Alisa prepoznade Bijelog Zeca. Razgovarao je brzo i žustro, osmjehujući se na sve što bi ko rekao, i prošao je mimo Alise i ne primijetivši je. Za njima je koračao Pub-Herc, noseći na grimiznom somotskom jastuku kraljevsku krunu. I na kraju ove veličanstvene povorke nalazili su se KRALJ i KRALJICA HERC.

Alisa nije tačno znala da li i ona treba da padne ničice kao ona trojica baštovana, nije se mogla sjetiti da je kad čula da tako treba postupiti kad prolazi povorka.

"A i čemu bi služila povorka", pomisli, "jer ako bi svako morao da padne ničice, onda je niko ne bi ni vidio?"

Zato je ostala mirno na svom mjestu i čekala.

Kad povorka dođe do Alise, svi zastadoše i pogledaše je, a Kraljica strogo zapita:

"Ko je ovo?"

Pitanje je bilo upućeno Pub-Hercu koji se na to samo pokloni i nasmiješi.

"Budala!", reče Kraljica, nestrpljivo zabaci glavu i okrenuvši se Alisi, nastavi:

"Kako ti je ime, dijete?"

"Neka blagoizvoli vaše veličanstvo, ime mi je Alisa", reče Alisa vrlo učtivo, ali u sebi dodade:

"Pa svi su oni ipak samo špil karata. Ne treba da ih se plašim!"

"A ko su *ovi*?", zapita Kraljica pokazujući na trojicu baštovana koj su ležali unaokolo ruže jer, vidiš, pošto su ležali ničice, a šara na leđima im bila ista kao kod svih drugih karata, Kraljica nije mogla znati da li su to baštovani, vojnici, dvorjani ili troje njene vlastite djece.

"Kako ja to mogu znati?", reče Alisa i sama iznenađena svojom hrabrošću. *To nije moja briga.*"

Kraljica pocrvenje od bijesa i gledajući je jedan časak netremice, kao kakva divlja zvijer, podvrisnu:

"Odsijecite joj glavu! Od..."

"Gluposti", reče Alisa vrlo glasno i odlučno, i Kraljica umuknu.

Kralj položi ruku na Kraljičinu mišicu i plašljivo reče:

"Razmisli, draga moja: ona je još dijete!"

Kraljica se ljutito okrenu od njega i naredi Pub-Hercu:

"Okreni ih!"

Pub-Herc to učini vrlo pažljivo, jednom nogom.

"Dižite se!", reče Kraljica oštro i glasno i trojica baštovana istog trena đipiše na noge i počеше da se klanjaju Kralju, Kraljici, kraljevskoj djeci i svim ostalim.

"Dosta"!, vrisnu Kraljica. "Uhvatiće me nesvjestica od vas." I okrenuvši se prema ruži, nastavi:

"Šta ste radili ovdje?"

"Neka blagoizvoli vaše veličanstvo", reče Dvica vrlo ponizno spustivši se na jedno koljeno, "nastojali smo..."

"Već vidim!", reče Kraljica koja je u međuvremenu razgledala ruže. "Odsijecite im glave!", i povorka krenu, samo zaostaše trojica vojnika da pogube nesretne baštovane koji potrčāše prema Alisi, ne bi li ih zaštitila.

"Neće biti pogubljeni!", reče Alisa i sakri ih u jednu veliku sakciju za cvijeće, što je stajala u blizini.

Trojica vojnika su se koji časak muvali unaokolo tražeći ih, a onda mirno krenuše za ostalim.

"Jesu li im odrubljene glave?", dreknu Kraljica.

"Glave im nema, neka blagoizvoli vaše veličanstvo", povikaše vojnici.

"Tako i treba!" uviknu Kraljica.

"Umiješ li igrati krocket?"

Sva trojica vojnika su šutjeli i pogledali Alisu, postoje pitanje očigledno bilo namijenjeno njoj.

"Umijem", reče Alisa.

"Onda dolazi!", grmnu Kraljica i Alisa se pridruži povorci, radoznala da vidi šta li će sad biti.

"Dan je vrlo – vrlo lijep!", javi se neki plašljiv glas pored nje. Išla je pokraj Bijelog Zeca koji joj je zabrinuto zavirivao u lice.

"Vrlo lijep", reče Alisa. "Gdje je Vojvotkinja?"

"Pst! Pst!", Zec izusti tiho i žurno, zabrinuto se osvrnu preko ramena, onda se prope na vrh prstiju i šapnu joj na uho:

"Pod smrtnom je presudom!"

"Zbog čega?"

"Jesi li kazala, 'šteta'?", priupita Zec.

"Ne, nisam", reče Alisa. "Ne mislim da je ikakva šteta. Kazala sam: 'Zbog čega?'"

"Ošamarila je Kraljicu", otpoče Zec.

Alisa se zakikota.

"Oh, tiše!", prošapta Zec prestravljeno. "Čuče te Kraljica" Vidiš, prilično je bila okasnila, i Kraljica reče..."

"Svi na svoja mjesta!" grmnu Kraljica i svi se uštrcaše, kud koji, sudarajući se jedan s drugim. Ipak se za koji čas smjestiše i igra započe. Alisa pomisli da nikad u životu nije vidjela čudnijeg igrališta za krocket. Čitavo je bilo u grebenima i jarcima. Umjesto lopti – živi ježeve, umjesto štapova – živi flaminzi, a vojnici su morali da se potpuno presaviju i stoje na rukama i nogama, da bi svojim tijelima pravili lukove.

Alisi je najteže početka bilo to što nikako nije znala da drži svog flaminga. Pošlo joj je za rukom da mu tijelo zgodno namjesti pod mišku – noge su mu slobodno visile – ali kad god bi mu lijepo ispravila vrat i njegovom glavom htjela da udari ježa, on bi se izvio i tako zbunjeno je pogledao u lice da Alisa nije mogla a da ne prasne u smijeh. A kad bi mu spustila glavu i spremala se da igru ponovo otpočne, naljutila bi se kad bi vidjela kako se jež otklupčao i hoće da odgamiže. Uz to, kad god bi htjela da pogodi ježa, redovno bi se pred njom isprijedio bilo kakav greben, bilo jarak, a presamićeni vojnici svaki čas su se dizali i odlazili na drugi kraj igrališta, te Alisa ubrzo dođe do zaključka da je ovo jedna doista teška igra.

Svi igrači su igrali u isti mah, ne čekajući na red, sve vrijeme se svađali i otimali o ježeve, i Kraljica se uskoro toliko razgoropadi da je počela da udara nogama o tle i svakog časa je uzvikivala:

"Odsijecite mu glavu!" ili "Odsijecite joj glavu!"

Alisa se veoma uznemiri. Istina, dosada se nije sporječkala s Kraljicom, ali znala je da bi do toga moglo da dođe svakog časa. I pomisli:

"Šta bi onda bilo s mene? Ovdje strašno vole da odsijecaju glave. Pravo je čudo što je još iko živ!"

Obazirala se oko sebe i gledala da nekako umakne, pitajući se da li će moći šmugnuti a da je niko ne opazi, kad u vazduhu ugleda neki čudan prizor. Ispčetka nije znala šta bi to moglo biti, ali poslije nekoliko časaka uvidje da je to mačji smiješak i reče sama sebi:

"Pa to je Češirska mačka. Sad ću bar imati s kim da razgovaram."

"Kako ti ide?", zapita Mačka čim joj se ukaza toliki dio usta da je mogla da progovori.

Alisa pričekala da se Mački pojave oči, a onda klimnu glavom.

"Nema smisla da joj se obraćam prije no što joj se ukažu oba uha, ili bar jedno!"

Već sljedećeg trenutka pomoli se cijela Mačkina glava i Alisa spusti svog flaminga na zemlju i poče da joj pripovijeda o igri, sretna što ima nekoga da je sluša. Mačka je, izgleda, smatrala da je pokazala dovoljan dio sebe, i na tome osta.

"Čini mi se da ne igraju pošteno", požali se Alisa. "I tako se strašno svađaju da samoga sebe ne čuješ. I... kao da nemaju nikakvih, određenih pravila. U najmanju ruku, i ako ih imaju, niko ih se ne pridržava... i ne možeš ni zamisliti kako je nezgodno što je sve živo. Na primjer, odjednom opazim da luk, ispod kojeg treba da protjeram loptu, šeta na drugom kraju igrališta. Ili, upravo treba da pogodim Kraljičinog ježa, a on pobjegne čim vidi da moj jež dolazi!"

"Kako ti se sviđa Kraljica?", Mačka će tiho.

"Nikako", reče Alisa. "Sasvim je..."

Upravo tada spazi za svojim leđima Kraljicu kako prisluškuje. Zato nastavi:

"... vjerovatno da će pobijediti, te se takoreći ne isplati ni igrati do kraja."

Kraljica s osmjehnu i prođe.

"S kim to razgovaraš?", zapita Kralj prilazeći Alisi i sa velikom radoznalošću gledajući u Mačkinu glavu.

"To je jedna moja prijateljica – Češirska mačka", reče Alisa. "Dozvolite da vam je predstavim."

"Ne sviđa mi se baš nimalo njen izgled", reče Kralj. "Al, može da me poljubi u ruku ako želi."

"Pa radije ne bih!" primijeti Mačka.

"Ne budi drska", reče Kralj, "i ne gledaj me tako!" I dok je još bio u riječi, prođe Alisi iza leđa.

"Mačka smije gledati kralja", reče Alisa, "to sam pročitala u nekoj knjizi, samo ne znam kojoj."

"E, treba je ukloniti odavde", reče Kralj vrlo odlučno i obrati se Kraljici koja je upravo prolazila:

"Draga moja! Želim da se ova mačka ukloni!"

Kraljica je imala samo jedan način za sređivanje svih teškoća, veliki li malih.

"Neka joj se odsiječe glava!", reče i ne osvrnuvši se čak.

"Oдох sam po Dželata!", reče Kralj spremno i odhita.

Alisa pomisli da bi bilo dobro da se i ona vrati, da vidi kako napreduje igra, jer je u daljini začula Kraljičinu dreku. Već je čula kako je tri igrača osudila na smrt zato što su propustili svoj red. A ništa joj se ovdje nije sviđalo. Igralo se tako zbrkano da nikad nije znala da li je na nju došao red ili nije. Zato pođe da potraži svog ježa.

Njen jež se borio s jednim drugim ježom, i Alisi se učini da je to sjajna prilika da jednog od njih pogodi drugim. Nevolja je bila samo u tome što se njen flamingo odšetao na drugi kraj bašte i Alisa ga ugleda kako bezuspješno pokušava da uzleti na jedno drvo.

I dok je njoj pošlo za rukom da uhvati flaminga i donese ga natrag, bitka je već bila okončana i ježevima ne bijaše ni traga ni glasa.

"Uostalom, nije ni važno!", pomisli Alisa, "jer svi lukovi su otišli sa ove strane igrališta."

Zato stavi flaminga pod mišku da joj opet ne utekne i ode da još malo porazgovara sa svojom prijateljicom.

Kad stiže do Češirske mačke, iznenadi se kad oko nje zateče okupljenu čitavu gomilu. Svađali su se Dželat, Kralj i Kraljica i sve je troje govorilo uglas, dok su ostali šutjeli i po svemu sudeći osjećali se vrlo nelagodno.

Čim se Alisa pojavi, sve troje je zamoliše da ona stvar presudi i ponavljahu joj svoje tvrdnje. Ali pošto su svi govorili u jedan glas, bilo joj je uistinu vrlo teško da shvati o čemu je riječ.

Dželat je tvrdio da se ne može odsjeći nekom glava ako taj nema tijelo sa kojeg bi se glava odsjekla. Da tako nešto nikad nije radio pa ni sad pod starost neće da radi.

Kralj je tvrdio da se svakom ko ima glavu, glava može i odsjeći i da Dželat ne trabunja tu koješta.

Kraljica je tvrdila da će, ukoliko se nešto istog časa u tom pogledu ne učini, svima odreda glave odletjeti. (Zbog toga je čitavo društvo i izgledalo ozbiljno i zabrinuto.)

Alisa se nije mogla dosjetiti da išta drugo kaže osim:

"Mačka je Vojvotkinjina. Najbolje da *nju* pitate o tome!"

"Ona je u tamnici", reče Kraljica Dželatu. "Dovedi je ovamo!"

I Dželat kao strijela odletje.

Čim on ode, Mačkina glava poče polako da se gubi, i kad se Dželat vrati s Vojvotkinjom, glave više ne bijaše. Stoga se Kralj i Dželat bjesomučno uštrcaše da je traže, a ostala družina vrati se igri.

Glava IX

PRIČA LAŽNE KORNJAČE

"Ne možeš ni zamisliti koliko mi je drago što te opet vidim, mila moja!", reče Vojvotkinja, pa ljubazno uze Alisu pod ruku i pođe s njom.

Alisa se obradova što je vidi ovako dobro raspoloženu i pomisli da je možda samo zbog bibera bila onako goropadna kad su se ono sreli u kuhinji.

"Kad *ja* budem vojvotkinja", reče sama sebi (iako se tome nije baš nadala), u mojoj kuhinji *uopšte* neće biti bibera. Čorba je dobra i bez njega. Možda ljudi uvijek baš od bibera i postaju ljuti", nastavi zadovoljna što je pronašla nekakvo novo pravilo, "od sirćeta – kiseli, od kamilice – gorki, a – a od šećera i sličnih stvari djeca su slatka. Eh, kad bi to ljudi samo znali, onda, znaš, ne bi u slatkijima toliko škrtarili."

Bila je već i zaboravila na Vojvotkinju i trgnu se kad joj začu glas na samom uhu:

"Razmišljaš o nečem, draga moja, i zbog toga si prestala da razgovaraš, ne bih ti baš trenutno umjela reći kakva se pouka može iz tog izvući, ali ću se za tili čas sjetiti."

"Možda je i nema", Alisa se usudi da primijeti.

"De, de, dijete!", reče Vojvotkinja. "Sve ima pouku, ukoliko je samo umiješ pronaći." I govoreći to, još čvršće se pribi uz Alisu.

Alisi nije bilo baš po volji što joj se tako približila. Prvo, zato što je Vojvotkinja bila *vrlo* ružna, a drugo, što je upravo bila toliko visoka da se mogla osloniti bradom na Alisino rame, a

brada joj je bila neprijatno oštra. Ali nije željela da ispadne gruba i trpjela je to što je bolje mogla.

"Izgleda da igra sad teče mnogo bolje", reče.

"Tako je", reče Vojvotkinja, "a pouka koja se iz tog može izvući jest: Oh, ljubav, ljubav svijet pokreće!"

"Neko je rekao", prošaputa Alisa, "da se svijet okreće ako svako gleda svoja posla!"

"Pa to je gotovo jedno te isto" na to će Vojvotkinja i svojom šiljatom bradicom još dublje zaroni u Alisino rame, dodavši:

"A pouka koja se iz *toga* može izvući jest – Vodi računa o smislu, a glas će sam voditi računa o sebi."

"Ala voli da iznalazi pouke u svemu!", pomisli Alisa u sebi.

"Vjerovatno se čudiš što te ne obujmim oko pasa", reče Vojvotkinja poslije izvjesne stanke.

"Razlog je što nisam sigurna u čud tvog flaminga. Da pokušam?"

"Mogao bi vas ugristi", odgovori Alisa obazrivo nimalo ne želeći da to Vojvotkinja i učini.

"Sasvim tačno", reče Vojvotkinja. "I flaminzi i gorušica grizu. A pouka koja se iz tog može izvući jest: Svaka ptica svoje jatu leti."

"Samo što gorušica nije ptica", primijeti Alisa.

"U pravu si kao i uvijek", reče Vojvotkinja. "Vrlo jasno postavljaš stvari!"

"*Ja mislim* da je gorušica mineral", reče Alisa.

"Naravno da jest", reče Vojvotkinja, spremna da se složi sa svim što Alisa kaže. "Nedaleko odavde nalazi se veliki rudnik gorušice. A pouka koja se iz tog može izvući jest: Što više nečeg meni, manje tebi!"

"Oh, znam!" uskliknu Alisa koja nije ni slušala šta Vojvotkinja govori. "Gorušica je povrće. Ne izgleda tako, ali jest."

"Potpuno se s tobom slažem", reče Vojvotkinja. I pouka koja se iz toga može izvući, jest: Budi onakav kakav bi htio da izgledaš, ili još jednostavnije: nikad ne zamišljaj da nisi drukčija od onoga kako izgledaš drugima, da ono što jesi ili što bi mogla biti nije drukčije nego što bi im ono što si bila izgledalo drukčije."

"Vjerujem da bih to bolje razumjela", reče Alisa vrlo učtivo, "kad bi bilo napisano. Ovako, dok govorite, ne mogu da vas baš najbolje pratim."

"To nije ništa prema onom što bih ja mogla kazati da hoću", reče Vojvotkinja zadovoljno.

"Molim vas, ne mučite se da biste to još opširnije kazali!", reče Alisa.

"Oh, ne govori mi o mučenju!", reče Vojvotkinja. "Poklanjam ti sve što sam dosad rekla!"

"Jeftin poklon!", pomisli Alisa. "Sva sreća da se za rođendan ne dobijaju takvi pokloni!" Ali se ne odvaži da to glasno kaže.

"Opet razmišljaš?", reče Vojvotkinja i iznova joj u rame zabode svoju šiljatu bradicu.

"Imam pravo da razmišljam", odgovori Alisa nabusito, jer joj je sve ovo već počelo pomalo i da dosađuje.

"Upravo toliko", reče Vojvotkinja, "koliko prasci imaju pravo da lete, i pou..."

Ali ovdje, na veliko Alisino čudo, Vojvotkinjin glas se prelomi, čak usred njene omiljene riječi "pouka" i ruka koja joj je bila oslonjena na Alisinu ruku, poče da podrhtava.

Alisa podiže oči i ugleda Kraljicu kako stoji pred njima, skrštenih ruku, a iz očiju kao da joj

varnice frcaju.

"Krasan dan, vaše veličanstvo!" poče Vojvotkinja tihim, slabašnim glasom.

"Čuješ, lijepo te opominjem", uviknu Kraljica udarajući nogom o tle, "ili ti odavde ili tvoja glava! I to ovog istog trena! Pa biraj!"

Vojvotkinja odabra i za tili čas se izgubi.

"Nastavimo igru!", reče Kraljica Alisi. A Alisa je bila toliko prestravljena da ne umjede ni riječi proslaviti, nego polako pođe za njom do igrališta.

Ostali gosti su iskoristili Kraljičino odsustvo i u hladovini se odmarali. Ali čim je ugledaše, požuriše da nastave igru, a Kraljica samo dobaci da ih jedan čas skanjanja može života stajati.

I za sve vrijeme igre Kraljica nije prestajala da se svađa sa drugim igračima i da uzvikuje:

"Odsijecite mu glavu" ili "Odscijecite joj glavu!"

Osuđenike su vojnici odvodili u zatvor i zato, naravno, nisu mogli da budu lukovi, tako da u roku od kojih pola sata na igralištu nije bilo više ni jednog luka, a svi igrači, izuzev Kralja, Kraljice i Alise, bijahu u zatvoru, osuđeni na smrt.

Onda Kraljica, sva zadihana, prekide igru i reče Alisi:

"Jesi li vidjela Lažnu Kornjaču?"

"Nisam, čak ne znam ni šta je to", odvrati Alisa.

"To je ono od čega se pravi lažna čorba", reče Kraljica.

"Niti sam je kad vidjela niti čula za nju!" Alisa će.

"Hajde onda ovamo, pa će ti ona ispričati svoju istoriju."

I dok se sa Kraljicom udaljavala, Alisa ču kako Kralj tiho kaže družim:

"Svi ste pomilovani!"

"E, tako valja!", reče Alisa u sebi, jer je bila vrlo nesretna zbog tolikih smrtnih presuda što ih je Kraljica izrekla ;

Uskoro naiđoše na jednog Grifona (Mitološka životinja, pola lav, pola orao (glava i krila su mu orlovski.) koji je u dubokom snu ležao na suncu.

"Ustaj, lijenštino!" prodera se Kraljica, "i odvedi ovu mladu damu do Lažne Kornjače da čuje njenu istoriju. Ja se moram vratiti da nadgledani neke smrtne kazne koje sam izrekla", i ode ostavljajući Alisu samu sa Grifonom.

Alisi se nije nimalo sviđao Grifonov izgled, ali pomisli kako ostati s njim nije ništa opasnije nego poći za onom goropadnom Kraljicom i zato čekaše da on ustane.

Grifon sjede i protrlja oči; onda gledaše za Kraljicom sve dok se ona ne izgubi iz vida. Onda se zakikota.

"Jest smiješno", reče Grifon govoreći upola sebi a upola Alisi.

"Šta je smiješno?", zapita Alisa.

"Pa, ona!", reče Grifon. "Sve su to njene izmišljotine, znaš, nikada nikog ne pogube. Hajde!"

"Ovdje svako samo kaže: Hajde!", pomisli Alisa, polako idući za njim. "Još nikad mi u životu nisu toliko naređivali, nikad!"

Nisu išli dugo kad u daljini ugledaše Lažnu Kornjaču kako tužna i usamljena sjedi na izbočini jedne stijene i kad joj priđoše, Alisa ču kako uzdiše kao da joj srce hoće da prepukne. Sažali se na nju.

"Zašto je tako tužna?", upita Grifona, a Grifon odgovori gotovo istim riječima kao i ono maloprije:

"Sve su to njene izmišljotine. Ni zbog čega nije tužna, znaš. Hajde!"

I prideše Lažnoj Kornjači koja ih pogleda svojim krupnim očima punim suza, ali ništa ne reče.

"Ova ovdje mlada dama", reče Grifon, "željela bi da čuje tvoju istoriju."

"Ispričaću joj je", reče Kornjača dubokim muklim glasom. "Sjedite oboje i da ni riječi niste proslobili sve dok ja ne završim."

Oni sjedoše i nekoliko časaka niko i ne progovori. Alisa pomisli u sebi:

"Ne vidim kako će *ikad* završiti ako ne počinje." Ali je strpljivo čekala.

"Nekad davno", otpoče najzad Lažna Kornjača, duboko uzdahnuvši, "ja sam bila prava kornjača."

Poslije ovih riječi zavlada duga tišina koju je prekidao samo Grifonov povremeni usklik: "hjkrr!" i Kornjačini neprestani bolni jecaji. Alisa zamalo što ne ustade da kaže: "Hvala vam gospođo, na vašoj zanimljivoj priči", ali je bila uvjerena da još nešto *mora* doći i zato je mirno sjedjela u šutjela.

"Kad smo bili mali", nastavi Lažna Kornjača najzad mirnije, iako bi tu i tamo još uvijek zajecala, "išli smo u školu koja je bila u moru. Učitelj nam je bio jedna stara kornjača – obično smo ga zvali 'kornjuči'."

"A zašto ste ga zvali 'kornjuči'?", priupita Alisa.

"Zvali smo ga 'kornjuči' zato što je bio tu da nas uči", odbrusi Lažna Kornjača. "Stvarno si vrlo blesava!"

"Treba da se sramiš što postavljaš pitanja prosta kao pasulj!" dodade Grifon, i oboje su sjedjeli bez riječi i promatrali jadnu Alisu koja je mislila da će u zemlju propasti.

Najzad Grifon reče Lažnoj Kornjači:

"Nastavi, starino! Nećeš se valjda čitav bogovetni dan majati oko toga!"

I Kornjača nastavi ovim riječima:

"Da, išli smo u školu u moru, iako ti to možda ne vjeruješ."

"Ja nisam rekla da ne vjerujem!" prekide je Alisa.

"Jesi!" reče Lažna Kornjača.

"Zaveži!" dodade Grifon prije no što je Alisa mogla išta i da kaže.

Lažna Kornjača nastavi:

"Stekli smo najbolje obrazovanje – u stvari, išli smo u školu svaki dan..."

"I ja sam išla u školu svaki dan", reče Alisa. "Ne moraš se time toliko hvalisati."

"I imali ste vanredne časove?" zapita Kornjača malo zabrinuto.

"Da, učili smo francuski i muziku."

"I pranje?", upita Kornjača.

"To, naravno, nismo!", odgovori Alisa prezrivo.

"Ah! Onda tvoja škola nije bila bog zna šta!", reče Kornjača s velikim olakšanjem. "U *našoj* školi na kraju popisa svih predmeta stajalo je: francuski, muzika i pranje – neobavezno."

"Ono vam baš nije bilo ni toliko potrebno kad ste živjeli na dnu mora."

"Ja nisam sebi mogla priuštiti da i to učim", reče Kornjača uzdahnuvši. "Pohađala sam samo

obavezne predmete."

"Koji su to bili?", raspitivala se Alisa.

"U početku, razumije se, okretanje i uvijanje", odgovori Kornjača, "a onda različite grane aritmetike – ambicija, odupiranje, poružancija i rugancija."

"Nikad nisam čula sa poružanciju", usudi se Alisa da kaže. "Šta je to?"

Grifon podiže obje svoje šape u čudu.

"Šta. Nikad nisi čula sa poružnjavanje!", uskliknu, pretpostavljam da znaš šta znači poljepšavanje?"

"Da", reče Alisa nesigurno. "To znači... učiniti... da nešto... bude ljepše."

"Pa, eto", nastavi Grifon, "ako ne znaš šta znači poružnjavati, mora da si neka glupača."

Alisa nije imala hrabrosti da postavi još koje pitanje u vezi s tim, zato se okrenu Kornjači i zapita:

"Šta ste još morali učiti?"

"Pa, eto, bila je tu misterija", odgovori Kornjača brojeći predmete na svoje peraje, "misterija starog i novog vijeka, sa oceanografijom; onda protezanje – učitelj protezanja bila je jedna stara morska jegulja koja je dolazila jedanput nedjeljno. *Ona* nas je učila protezanju, pružanju i sklupčavanju."

"Šta je to?", zapita Alisa.

"Pa ne mogu ti to pokazati", odgovori Kornjača. "Isuviše sam kruta. A Grifon to nikad nije ni učio."

"Nisam imao vremena", reče Grifon. "Pa ipak sam odlazio kod učitelja klasike. Bio je to jedan stari rak."

"Ja njemu nikad nisam išla", reče Kornjača uzdahnuvši. "Govorili su da podučava Smijeh i Plač."

"Tako je, tako je!", reče Grifon uzdišući i sam. I oboje zagnjuriše lice u šape.

"A koliko ste po rasporedu imali dnevno sati?", zapita Alisa jedva čekajući da promijeni predmet razgovora.

"Prvi dan deset sati", reče Kornjača, "a drugi devet, i tako redom."

"Kakav čudan raspored", uskliknu Alisa.

"Zato se i zove raspored sati", primijeti Grifon, "što se po jedan sat svaki dan skrati."

Za Alisu je ovo bilo nešto sasvim novo i malo promisli prije nego što reče:

"Onda ste jedanaestog dana morali imati praznik?"

"Naravno!", reče Lažna Kornjača.

"A šta je bilo dvanaestog?", nastavi Alisa radoznalo.

"Dosta priče o školi", upade Grifon vrlo odlučno. "Ispričaj joj sad štogod o igrama!"

Glava X

KADRIL JASTOGA

Lažna Kornjača duboko uzdahnu i nadlanicom pređe preko očiju. Pogleda Alisu i pokuša da progovori, ali jedan časak dva jecaja su gušila njen glas.

"Kao da joj je kost zapala u grlo", reče Grifon i stade je drmati i udarati po leđima.

Najzad se Kornjači povrati glas i dok su joj suze lile niz obraze, nastavi:

"Ti možda nisi živjela dugo pod morem... ("I nisam", reče Alisa.) I možda se nisi upoznala ni s jednim jastogom – (Alisa htjede da kaže: "Jedanput sam ga probala", ali se brzo predomisli i reče: "Nisam nikad".), pa onda ne možeš ni zamisliti kakav je divan kadril jastoga."

"Pa i ne mogu", reče Alisa. "Kako izgleda taj ples?"

"Pa, evo!", reče Grifon. "Najprije svi stanu u jedan red duž obale..."

"U dva reda", uzviknu Kornjača. "Tuljani, kornjače i tako dalje. I kada sa puta uklone meduze..."

"A to obično zahtijeva prilično vremena", upade Grifon.

"... naprave dva koraka naprijed..."

"A svako za partnera ima po jednog jastoga...", uzvikne Grifon.

"Naravno", reče Lažna Kornjača. "Naprave dva koraka, svi u parovima..."

"Izmijene jastoge i vrata se u istom poretku", produži Grifon.

"A onda, znaš", nastavi Lažna Kornjača, "baciš..."

"Jastoga!", uzviknu Grifon i poskoči uvis.

"... što možeš dalje u more..."

"Zaplivaš za njim!", podvrisne Grifon.

"Prebaciš se preko glave u moru!", poviče Lažna Kornjača skačući bjesomučno.

"Opet promijeniš jastoga!", drekne Grifon.

"Opet se vratiš na obalu i – to je sve prva figura", reče Lažna Kornjača utišavši najednom glas. I ovo dvoje što su kao kakvi luđaci skakali unaokolo, opet posjedaše vrlo tužno i mirno i pogledaše Alisu.

"To mora da je vrlo lijepa igra", reča Alisa bojažljivo.

"Hoćeš da je malko pogledaš?", zapita Lažna Kornjača.

"Vrlo rado", reče Alisa.

"Hajde da probamo prvu figuru!" reče Kornjača Grifonu. "Možemo i bez jastoga, znaš. Ko će pjevati?"

"*TI* pjevaj!", reče Grifon. "Ja sam zaboravio riječi."

I tako počеше dostojanstveno da igraju oko Alise, samo kad god bi joj se sasvim približili, uvijek bi joj nagazili na noge! Mahali su prednjim šapama da označe takt a Lažna Kornjača je pjevala, veoma tiho i tužno:

Bjelica će pužu:

"De požuri malo, šta je?"

Jedan trilj iza nas

baš na rep mi staje.

Gle jastoga i kornjača,

hrle na obalu!

Čekaju na pijesku
– hoćeš i ti, pužu,
pridružiti
se
balu?
Hoćeš, nećeš, hoćeš, nećeš, hoćeš li se
pridružiti
balu?
Hoćeš, nećeš, hoćeš, nećeš, nećeš li se
pridružiti
balu?
Ni slutiti ti ne možeš svu krasotu, pužu mili,
Kad nas budu s jastozima na pučinu
odbacili!"
"Predaleko, predaleko to je za me!" i Bjelici
odajući punu hvalu
Puž odluči da se neće pridružiti
balu.
Ne bi htio, ne bi mog'o, ne bi mog'o,
ne bi htio
pridružiti se balu.
Ne bi htio, ne bi mog'o, ne bi mog'o,
ne bi htio
pridružiti se
balu.
"A šta mari predaleko što je? Man' se, pužu,
toga, mani!
Znaš, i druga obala na drugoj je strani!
Što dalje od Engleske, bliže si francuskom
žalu,
Stog' ne blijedi, dragi pužu, nego hajde
pridruži se
balu.
Hoćeš, nećeš, hoćeš, nećeš, hoćeš li se
pridružiti
balu?
Hoćeš, nećeš, nećeš, nećeš li se
pridružiti
balu?"

"Hvala vam, bilo je vrlo zanimljivo promatrati tu igru", reče Alisa, sva srećna što se igra

najzad završila. "I vrlo mi se sviđa ta čudna pjesma o ribi bjelici!"

"Oh, što se tiče riba bjelica", reče Lažna Kornjača, "Ti – ti si ih već vidjela, naravno?"

"Jesam", reče Alisa, "često sam ih viđala u tanj...", ali se brzo ugrize za jezik.

"Ja ne znam gdje ti je taj Tanj", reče Kornjača, "ali ako si ih često viđala, onda, razumije se, znaš kako izgledaju."

"Čini mi se da znam", odgovori Alisa premišljajući. "Repovi su im zataknuti u usta – i uvaljane su u mrvice."

"To o mrvicama nemaš pravo", reče Lažna Kornjača, "jer bi mrvice spralo more. Ali su im repovi zataknuti u usta. A razlog tome..." ovdje Kornjača zijevnu i sklopi oči.

"Kaži joj razlog i sve ostalo", reče ona Grifonu.

"Razlog je", reče Grifon, "što su htiele da plešu sa jastozima. Zato su morale biti bačene u more. Zato su morale pasti daleko. Zato su čvrsto zatakne repove u usta. Zato ih poslije nisu mogle izvaditi. To je sve."

"Hvala vam!", reče Alisa, "Veoma je zanimljivo. Nikad dosad nisam toliko znala o bjelicama."

"Ako hoćeš, mogu ti ja ispričati još i više!" reče Grifon. "Znaš li zašto se zovu bjelice?"

"Nikad o tom nisam razmišljala", reče Alisa. "Zašto?"

"Čiste čizme i cipele!", odgovori Grifon vrlo svečanim glasom.

Alisa se potpuno zbuni.

"Čiste čizme i cipele?!, ponovi začuđeno.

"Pa, eto, čime ti sve cipele čistiš?", zapita Grifon. "Mislim, kako su tako uglancane?"

Alisa ih pogleda i malo razmisli prije no što odgovori:

"Mislim da su premazane crnilom."

"E, vidiš, na dnu mora čizme i cipele", nastavi Grifon dubokim glasom, "ne čiste se crnilom nego bjelilom. Sad znaš."

"A od čega su napravljene?", upita Alisa radoznalo.

"Od tabinja i jegulja, naravno", odgovori Grifon prilično nestrpljivo. "Svaka bi ti i najobičnija školjka umjela na to odgovoriti."

"Da sam ja bila namjesto ribice", reče Alisa po čijoj se glavi još vrzmala pjesma, "rekla bih trilju: Odmakni se, moliću. Ne želimo *tvoje* društvo!"

"Morale su biti s njim u društvu", odvrati Lažna Kornjača. "Nijedna pametna riba nikud ne ide bez trilja."

"Zaista?", zapita Alisa veoma iznenađena.

"Naravno", reče Lažnja Kornjača. "Eto, kad bi neka riba sad došla k *meni* i rekla da ide na put, ja bih je upitala: 'Sa kojim triljem?'"

"Misliš, ciljem,?" zapita Alisa.

"Mislim ono što kažem", odvrati Kornjača uvrijeđeno. A Grifon dodade:

"Hajde, ti nam ispričaj koji *svoj* doživljaj!"

"Mogla bih vam ispričati svoje doživljaje – tek odjutros", reče Alisa bojažljivo. "Ne bi imalo smisla vraćati se na juče, pošto sam onda bila sasvim druga osoba."

"Objasni to!", reče Kornjača.

"Nemoj, nemoj! Prvo ispričaj doživljaj!", reče

Grifon nestrpljivo. "Objašnjenja se uvijek strašno otegnu."

Tako im Alisa poče da prepričava svoje zgrade i nezgrade od onoga časa kad je prvi put ugledala Bijelog Zeca. U početku se malko plašila, jer su joj se oboje bili toliko približili, jedno s jedne, drugo s druge strane, izbečivši oči i razjapivši usta. Ali što je dalje odmicala, postajala je sve odvažnija. Slušali su je potpuno mirno sve dok ne prispje do onog mjesta kad je Gusjenici počela da recituje "Star si, oče Viljeme", a sve riječi ispale drukčije. Onda Kornjača duboko uzdahnu i reče:

"Vrlo čudno!"

"Čudno da ne može biti čudnije!, reče Grifon.

"Sve je ispalo drukčije!", ponovi Kornjača zamišljeno. "Voljela bih kad bi šta izrecitovala sada. Reci joj da počne!"

Gledala je u Grifona kao da je vjerovala da on posjeduje nekakvu moć na Alisom.

"Ustani i recituj: 'To je ljenjivčev glas'", reče Grifon.

"Ala ovi naređuju i tjeraju me da ponavljam lekcije!", pomisli Alisa. "Mirne duše sam mogla onda biti i u školi!"

Ipak ustade i poče da recituje, ali po glavi joj se neprestano motao samo Jastogov kadril, te takoreći nije ni znala šta govori, pa pjesma uistinu ispade vrlo čudno.

To jastogov je glas. Čuh ga kako osu:

"Prepržili ste me, sad moram pošećeriti kosu!"

Baš kao patak kapkom očnim, i on nosom tako

Namješta pojas i dugmad i okreće stopala lako.

Kad pijesak suh je, veseo je k'o ševa

I o ajkuli strašnoj prezrivo pjeva.

Al' nadođe l' plima i ajkula četa se sjati

Glas mu se utanji i od straha zadrhti.

"To je drukčije od onoga što sam ja recitovao kad sam bio mali", reče Grifon.

"Istina, ja tu pjesmu nikad nisam ni čula", reče Kornjača, "ali mi zvuči vrlo besmisleno."

Alisa ništa ne reče. Sjedjela je lica zagnjurenog u ruke i pitala se da li će se *ikad* više išta zbivati na prirodan način.

"Voljela bih kad bi mi se to objasnilo" javi se Kornjača.

"Ona to ne umije objasniti", žurno reče Grifon. "Prelazi na drugu strofu."

"Ali ono sa stopalima?", Kornjača je bila uporna. "Kako ih je *mogao* okrenuti nosom?"

"Pa to je prva figura u plesu", reče Alisa, ali je bila zbog svega toga strašno zbunjena i jedva je čekala da se o nečem drugom počne razgovarati.

"Prelazi na drugu strofu!" ponovi Grifon. "Počinje riječima: Prolazeć kraj njegove bašte"

Alisa ne smjede da ga ne poslušaa, iako je bila sigurna da će sve ispasti naopako, i nastavi drhtavim glasom:

"Prolazeć kraj njegove bašte, tako mi istine

cijeje,

Ugledah kako Sova i Panter burek dijele.

Sav burek Panter preda se stavi
A Sovi samo praznu tepsiju ostavi.
Kad pite nesta, k'o milost veliku,
Udijeli Panter Sovi kašiku
Pa zarezá i zgrabi nož i viljušku,
I završi gozbu ovu smazavši..."

"Kakvo li ima smisla ponavljati sve te besmislice", prekide je Lažna Kornjača, "ukoliko usput ne objašnjavaš. To je najluđa stvar koju sam *ikad* čula."

"I ja mislim da je najbolje da prekineš", reče Grifon i Alisa to jedva dočeka.

"Hoćemo li isprobati još jednu figuru Jastogovog kadrila?", nastavi Grifon. "Ili bi više voljela da ti Kornjača otjpeva koju, pjesmu?"

"Oh, pjesmu, ako bi Kornjača bila toliko ljubazna", odgovori Alisa tako živo da Grifon, pomalo uvrijeđen, reče:

"Hm! O ukusima se ne raspravlja! Otpjevaj joj 'Kornjačinu čorbu', hoćeš li, starino?"
Kornjača duboko uzdahnu i zapjeva glasom koji su kadikad gušili jecaji:

"Krasna čorba, zelena i masna
U zdjeli čeka topla i slasna!
Ko te tako divnu, čorbo, ne bi prob'o
Čorbo večerice, krasna čorbice!
Čorbo večerice, krasna čorbice!
Kraa-aasna čoo-oorbice!
Kraa-aasna čoo-oorbice!
Čoo-oorbo vee-eečerice
Krasna, krasna čorbice!
Krasna čorbo!
Ko za ribu mari,
Divljač ili druge stvari?
Ko se ne bi odrekao i najveće gozbe,
Da bi mog'o kušat makar malo čorbe?
Makar malo čorbe?
Kra-aasna čoo-oorbo!
Kra-aasna čoo-oorbo!
Čoo-oorbo vee-eečerice!
Krasna, kraa-aasna
ČORBICE!"

"Opet hor!", uviknu Grifon i samo što Kornjača poče da ponavlja zadnje stihove, kad u daljini odjeknu:

"Počinje suđenje!"

"Hajdemo!", uzviknu Grifon i uzevši Alisu za ruku pohrli i ne sačekavši kraj pjesme.

"Kakvo je to suđenje?", zapita Alisa sva zadihana od silne trke, ali Grifon samo reče: "Hajdemo!", i potrča još brže.

Sve tiše i tiše odzvanjale su sad sjetne riječi što ih je do njih donosio lahor:

"Čorbo vee-eečerice,
Krasna, krasna čorbice!"

Gava XI

KO JE UKRAO KOLAČE

Kad Alisa i Grifon stigoše, Kralj i Kraljica su već sjedjeli na prijestolju, a oko njih se natisla čitava gomila – sve vrste ptičica i zvjerki kao i cijeli špil karata.

Pred njima je stajao Pub-Herc u lancima okovan, a sa svake strane čuvao ga je po jedan vojnik.

Blizu Kralja stajao je Bijeli Zec. U jednoj ruci držao je trubu a u drugoj svitak pergamenta.

Nasred sudnice nalazio se sto a na njemu velika zdjela kolača. Izgledali su tako ukusni da Alisi, samo što ih pogleda, poče voda na usta.

"Da se hoće suđenje što prije završiti, pa da nas posluže kolačima!"

Ali bila je sva prilika da od toga ništa nema, i da bi joj prošlo vrijeme, poče da se obazire oko sebe.

Alisa još nikad nije bila u sudu, ali je o sudovima čitala u knjigama, i vrlo se obradova kad vidje da zna maltene sve kako se tu šta zove.

"Ono je sudija", reče u sebi, jer na glavi ima veliku periku.

Uzgređ rečeno, sudija je bio sam Kralj. I pošto je krunu stavio preko perike, kao da se osjećao vrlo nelagodno, a ruku na srce, nije mu dobro ni pristajalo.

"A ono je pregrada sa klupama za porotnike", pomisli Alisa, "a onih dvanaest stvorenja (znaš, morala je kazati "stvorenja", pošto su neka od njih bila životinje a neka ptice) mislim da su porotnici."

Ovu posljednju riječ ponovi u sebi dva-tri puta. Bila je na nju vrlo ponosna, jer je pomislila, i to s pravom, da vrlo malo djevojčica njenih godina zna šta ta riječ uopšte i znači. Međutim, sasvim dobro bi bilo da je rekla i "sudski prisuditeljji".

Svih dvanaest porotnika su vrlo marljivo pisali nešto po tablicama.

"Šta to oni rade?", Alisa tiho zapita Grifona. "Nemaju šta da zapisuju kad suđenje još nije ni počelo."

"Zapisuju svoja imena!", odgovori šapatom Grifon. "Boje se da ih ne zaborave prije no što se suđenje završi."

"Glupani", otpoče Alisa glasno i ljutito, ali naglo ušutje jer Bijeli Zec uzviknu:

"Tišina u sudnici!", a Kralj nataknu naočare i srdito se osvrnu da vidi ko to govori.

Baš kao da im je virila preko ramena, Alisa pogodi da svi porotnici na tablicama pišu "Glu-

pani!", i čak pogodi da jedan od njih ne zna kako da tu riječ napiše, pa morade priupitati svog susjeda.

"Te njihove tablice će do kraja suđenja postati prave papazjanije!", pomisli Alisa.

Pisaljka jednog porotnika je škripala. Alisa to, naravno, *nije* mogla da podnese, zato pređe na drugu stranu sudnice, stade mu iza leđa i domalo ugrabi priliku da mu je otme. Uradila je to toliko vješto, da jadni mali porotnik (bio je to gušter Bil) nije uopšte znao šta mu se zbilo sa pisaljkom. Pošto je sve unaokolo uzaludno pretražio, bio je prinuđen da cijelo vrijeme piše prstom. Ali od toga je bilo slabe koristi, jer prst na tablici nije ostavljao baš nikakvog traga.

"Glasniče, pročitaj optužbu!", naredi Kralj.

Na to Bijeli Zec tri puta zatrubi, onda razvi pergamentski svitak i poče da čita:

"Kraljica-Herc napravi kolače
Jednog ljetnog dana – nek znano je svima,
Pub-Herc ukrade te kolače
I odmagli s njima!"

"Razmislite o presudi!", obrati se Kralj porotnicima.

"Još je rano, još je rano!", žurno upade Zec. "Ima još mnogo šta prije toga!"

"Pozovite prvog svjedoka!", reče Kralj a Bijeli Zec tri puta zatrubi i uzviknu:

"Prvi svjedok!"

Prvi svjedok je bio Šeširdžija. Ušao je držeći u jednoj ruci šolju za čaj, a u drugoj parče hljeba sa maslacem.

"Oprostite, vaše veličanstvo", otpoče, "što unosim ovo. Ali pozvali su me prije no što sam uspio da popijem čaj."

"Trebalo je da ga popiješ", reče Kralj. "Kad si počeo?"

Šeširdžija pogleda Martovskog Kunića koji je u sudnicu ušao odmah iza njega, ruku pod ruku sa Puhom.

"*Mislim* da je bio četrnaesti mart!", reče.

"Petnaesti", reče Martovski Kunić.

"Šesnaesti", dodake Puh.

"Zapišite to!", reče Kralj porotnicima, i porotnici brže-bolje zabilježiše na svoje tablice sva tri datuma, a onda ih sabraše i rezultat pretvoriše u šilinge i penije (engleski novac).

"Skini šešir!", reče Kralj Šeširdžiji.

"Nije moj!", odvrati Šeširdžija.

"*Ukradeni*", uskliknu Kralj okrenuvši se porotnicima koji istog časa to zapisaše.

"Ja šešire prodajem", objasni Šeširdžija. "Nijedan nije moj. Ja sam Šeširdžija."

Tog časa Kraljica nataknu na nos naočare i poče netremice da bulji u Šeširdžiju koji probljedje i uzvrpolji se.

"Podnesi iskaz!", reče Kralj. "I ne vrpolji se, inače ću narediti da ti se na licu mjesta odsiječe glava."

Izgleda da ovo baš nimalo ne ohrabri svjedoka. Neprestano se premještao s noge na nogu,

pogledajući zabrinuto Kraljicu i u zabuni umjesto hljeba odgrize poveliko parče šolje.

Upravo tog trena Alisu prože neko čudno osjećanje koje je strašno smete dok ne uvidje o čemu se radi. Opet je počela da raste i u prvi mah pomisli da se dignu i napusti sudnicu. Ali se predomisli i odluči da ostane tu gdje je, sve dok bude imala mjesta.

"Ne guraj se toliko!", reče Puh koji je sjedio uz nju. "Jedva dišem."

"Ja tu ništa ne mogu", reče Alisa smjerno. "Rastem."

"Nemaš nikakvog prava da rasteš *ovdje*", reče Puh.

"Ne govori koješta!", reče Alisa smjelije. "Znaš da i ti rasteš."

"Da, ali ja rastem umjereno", na to će Puh. "A ne na tako smiješan način." I on ljutito ustade i pređe na drugu stranu sudnice.

Za sve to vrijeme Kraljica nije skidala očiju sa Šeširdžije, i baš kad je Puh prelazio preko sudnice, reče jednom od dvorjana:

"Donesi mi popis pjevača na posljednjem koncertu!", na što jadni Seširdžija toliko počne da se tresu da mu spadoše s nogu obje cipele.

"Podnesi iskaz!", ponovi Kralj ljutito. "Inače ću narediti da te pogube, drhtao ga ne drhtao!"

"Ja sam jedan bijedni siromašak, vaše veličanstvo" otpoče Šeširdžija drhtavim glasom, "i nisam još bio ni sjeo za čaj... nema tome više od jedne sedmice ili tako nešto... a o hljebu i maslacu da i ne pričam, postali su takva tanjež... i svjetlucanje čaja..."

"Svjetlucanje?", zapita Kralj.

"Počelo je sa s...", odgovori Šeširdžija.

"Naravno da svjetlucanje počinje sa S", reče kralj oštro. "Misliš da sam budala? Nastavi!"

"Ja sam bijedni siromašak", nastavi Šeširdžija, "i mnogo štošta je svjetlucalo poslije toga – jedino je Martovski Kunić rekao..."

"Nisam", upade žurno Martovski Kunić.

"Jesi!", reče Šeširdžija.

"Poričem!", reče Martovski Kunić.

"On poriče!", reče Kralj. "Ispusti taj dio."

"Pa, eto, u svakom slučaju Puh je rekao", produži Šeširdžija, zabrinuto se osvrnuvši da vidi hoće li i Puh poricati. Ali Puh ništa nije poricao pošto je spavao dubokim snom.

"Poslije toga", reče Šeširdžija, "odrezao sam još malo hljeba."

"Ali šta je Puh rekao?", zapita jedan od porotnika.

"Toga se ne mogu sjetiti", reče Šeširdžija.

"Moraš se sjetiti!", primijeti Kralj. "Inače ćeš biti pogubljen."

Jadnom šeširdžiji ispade iz ruku šolja za čaj i hljeb sa maslacem i on se spusti na jedno koljeno.

"Ja sam bijedni siromašak, vaše veličanstvo", otpoče.

"Ti si siromašan u govoru!", reče Kralj.

Na ovom mjestu jedno zamorče zapljeska, ali istog časa sudski policajci zavedoše red. (Pošto je to prilično nerazumljiv izraz, odmah ću ti ga objasniti. Policajci su imali jednu veliku vreću od grubog platna koja se pri otvoru vezivala konopcem. U nju su naglavačke ugurali zamorče, vreću zavezali i sjeli na nju.)

"Baš mi je drago što sam vidjela kako se to radi", pomisli Alisa. "Toliko puta sam čitala u novinama povodom izvještaja sa suđenja: "Bilo je pokušaja pljeskanja, ali je sudska policija odmah zavela red, a nikad dosada nisam znala šta to znači."

"Ako je to sve što znaš o toj stvari, možeš sići", nastavi Kralj.

"Kako mogu sići", reče Šeširdžija, "kad sam već na podu."

"Onda možeš *sjesti!*", odvrati Kralj.

U tom času i drugo zamorče poče da plješće, ali sudska policija i ovaj put zavede red.

"Zamorčići su sad obrali bostan!" pomisli Alisa. "Sad će ići brže."

"Rado bih dovršio svoj čaj", reče Šeširdžija, zabrinuto pogledajući Kraljicu koja je čitala popis pjevača.

"Možeš ići!", reče Kralj i Šeširdžija izletje iz sudnice ne stigavši čak ni da obuče cipele.

"A napolju mu odsijecite glavu!", dobaci Kraljica jednom sudskom policajcu.

Ali prije no što je policajac i dospio do vrata, Šeširdžiji ne bijaše ni traga ni glasa.

"Pozovite sljedećeg svjedoka!", reče Kralj.

Sljedeći svjedok je bila Vojvotkinjina kuharica.

U ruci je držala bibernicu, ali čak i prije no što je ušla u sudnicu, Alisa je pogodila ko je sljedeći svjedok po tome što su svi oni koji su stajali kod vrata, počeli odmah da kišu.

"Podnesi iskaz!", reče Kralj.

"Neću!", odvrati kuharica.

Kralj zabrinuto pogleda u Bijelog Zeca koji mu šapnu:

"*Ovom* svjedoku vaše veličanstvo mora postavljati unakrsna pitanja."

"Pa ako se mora, mora!", reče Kralj žalosno, pa skrktivši ruke gledaše u kuharicu toliko smrknuto, da mu se obrve gotovo sasvim sastaviše.

"Od čega se prave kolači?"

"Uglavnom od bibera", odgovori kuharica.

"Od mekmeza!", javi se neki sanjiv glas iza nje.

"Ščepajte tog Puha!", podvrisnu Kraljica. "Odsijecite tom Puhu glavu! Izbacite tog Puha iz sudnice! Ugušite ga! Uštinite ga! Iščupajte mu brkove!"

I dok su izbacivali Puha, u sudnici se nekoliko časaka nije znalo ni ko pije ni ko plaća, a kad se sve opet stiša, kuharice više nije bilo.

"Nije ni važno!", reče Kralj s velikim olakšanjem. "Pozovite idućeg svjedoka!"

I poluglasno dodade Kraljici:

"Zaista, draga, idućem svjedoku ćeš ti morati da postavljaš unakrsna pitanja. Mene već boli glava!"

Alisa je promatrala Bijelog Zeca kako premeće po spisku, radoznala da sazna ko će biti sljedeći svjedok.

"Jer još uvijek nisu prikupili dovoljno dokaza", reče u sebi.

Možeš zamisliti koliko se iznenadi kad svojim piskavim glasićem Bijeli Zec iz petnih žila podviknu:

"Alisa!"

Glava XII ALISIN ISKAZ

"Ovdje!", poviče Alisa i, onako zbunjena, potpuno zaboravi koliko je porasla za ovih nekoliko posljednjih časaka i skoči tako žustro da krajem suknje preturi porotničku pregradu, te svi porotnici popadaše sa klupa na glave onima što su sjedjeli u sudnici i stadoše se koprcati, što Alisu uvelike podsjeti na staklenu kuglu sa zlatnim ribicama koju je prošle nedjelje slučajno prevrnula.

"Oh, oprostite, *molim* vas!", uzviknu sva prestravljena i brže-bolje stade da ih kupi, jer joj se po glavi motao slučaj sa zlatnim ribicama i nekako joj se činilo da porotnike mora što prije pokupiti i vratiti ih na klupe, inače im nema života.

"Suđenje se ne može nastaviti", reče Kralj vrlo važnim glasom, "sve dok se svi porotnici ne vrate na svoja prava mjesta – svi!", ponovi naglašavajući i pri tom strogo gledajući u Alisu.

Alisa baci pogled na porotničke klupe i spazi da je u žurbi Guštera okrenula naglavačke, i jadničak je tužno mahao repom ne mogavši ni da mrdne.

Ona ga brzo izvuče i postavi kako treba.

"Kao da to opet nešto puno znači", reče u sebi. "Sigurna sam da će od njega biti ista korist, bio ga okrenut ovako il' onako."

Čim se porotnici malo oporaviše od straha poslije prevrtanja i čim im pronađoše i opet predadoše tablice i pisaljke, oni marljivo prionuše na posao da napisu izvještaj o ovoj nezgodi, svi osim Guštera, koji je, kako izgleda, bio toliko uzbuđen da nije bio ni za šta, nego je sjedio otvorenih usta zureći u strop sudnice.

"Šta ti znaš o ovoj stvari?", upita Kralj Alisu.

"Ništa", reče Alisa.

"Baš ništa?", Kralj je bio uporan.

"Baš ništa", odvrati Alisa.

"Ovo je važno", reče Kralj obrativši se porotnicima.

Oni su upravo htjeli da ovo pribilježe na svoje tablice, kad upade Bijeli Zec:

"Nevažno, to je, razumije se, mislilo vaše veličanstvo!" reče sa velikim poštovanjem, ali pri tom se na Kralja mrštio i kreveljio.

"Nevažno, naravno, to sam mislio, reče Kralj žurno i poluglasno stade u sebi da ponavlja:

"Važno – nevažno – nevažno – važno", kao da je isprobavao šta bolje zvuči.

Neki porotnici zapisaše "važno", a neki "nevažno".

Alisa to zapazi jer je bila toliko blizu da je mogla priviriti u njihove tablice.

"Ali to uopšte ne mijenja stvar!", pomisli u sebi.

U tom trenutku Kralj, koji je neko vrijeme nešto marljivo zapisivao u svoju bilježnicu, uzviknu:

"Tišina!" i pročita iz knjige:

"Paragraf četrdeset i drugi: *'Sve osobe koje su više od jednog i po kilometra moraju napustiti sudnicu.'*"

Svi pogledaše u Alisu.

"Ja nisam visoka jedan i po kilometar", reče Alisa.

"Jesi!", odvrati Kralj.

"Viša si od tri kilometra!", dodade Kraljica.

"Ali ja neću otići ni u kom slučaju", reče Alisa. "Uostalom, to nije stalni paragraf. Tek sad ste ga izmislili."

"To je najstariji paragraf u knjizi", reče Kralj.

"Onda treba da bude pod brojem jedan", reče Alisa.

Kralj problijedje i hitro zaklopi svoju knjigu.

"Razmotrite presudu!", reče poroti tihim, drhtavim glasom.

"Postoji još jedno svjedočanstvo, vaše veličanstvo!", reče Bijeli Zec žurno priskočivši. "Upravo je pronađena ova cedulja."

"Šta piše na njoj?"

"Nisam je još otvorio", reče Bijeli Zec, "ali mi se čini da bi moglo biti pismo koje je – nekome – nekome napisao optuženi."

"A i kako bi moglo biti drukčije", reče Kralj, "ukoliko nije napisano nikome, a to baš nije uobičajeno."

"Kome je upućeno?", zapita jedan porotnik.

"Nije ni upućeno", reče Bijeli Zec. "U stvari *spolja* ništa ne piše."

I govoreći to, razmota cedulju i dodade:

"Ipak nije pismo. Tu su neki stihovi."

"Jesu li napisani optuženikovim rukopisom?", zapita drugi porotnik.

"Ne nisu", reče Bijeli Zec, "i to je pri tom najčudnije." (Svi porotnici se zbunjeno zgledaše.)

"Mora da je oponašao nečiji tuđi rukopis", reče Kralj. (Porotnici se opet razvedriše.)

"Molim vaše veličanstvo", reče Pub-Herc, ja to nisam pisao i oni ne mogu dokazati da jesam. Na kraju nema nikakvog potpisa."

"Ako ga nisi potpisao", reče Kralj, "utoliko gore. *Mora* da ti je u glavi bila nekakva ujdurma, inače bi se potpisao kao svaki pošten čovjek."

Tad svi zapljeskaše. To je zaista bila prva pametna stvar što ju je Kralj danas izrekao.

"To *dokazuje* njegovu krivicu!", reče Kraljica.

"To ništa ne dokazuje!", reče Alisa. "hajde, ne znate čak ni kakvi su stihovi!"

"Pročitaj ih!", reče Kralj.

Bijeli Zec nataknu naočare.

"Odakle da počnem, moliću vaše veličanstvo?", zapita.

"Počni od početka!", reče Kralj važno, "i čitaj dok ne dođeš do kraja. Onda stani."

Ovo su stihovi koje je pročitao Bijeli Zec:

Rekoše mi da si bio kod nje

I izručio mu pozdrave moje,

O meni je imala lijepo mišljenje,

Al' da ne umijem plivati, kazala je.

Da nisam otišao, glas im šalje,
A da ne laže, znamo.
Ako bi tjerala stvar dalje,
Šta li bi bilo s tebe samo?

Dao sam joj jedan, dva su njemu dali,
Ti nam dade tri ili još koji,
Od njeg su sve tebi vratili,
Iako su prije bili moji.

Ako ćemo ja il' ona biti
Upleteni u ovu stvar,
Uzda se da ćeš ih osloboditi
Baš kao što si i nas.

Mislio sam da si bio
Do ispada njenog posljednjega
Kamen smutnje što se postavio
Između onog, nas i njega.

Ne reci mu da ih je voljela ljubavlju
bezmjernom
Jer to zauvijek mora ostati
Između mene i tebe tajnom,
Za koju niko ne smije znati.

"Ovo je najvažniji iskaz što smo ga dosad čuli", reče Kralj trljajući ruke, "i sad neka porotnici..."

"Ako ih ijedan od njih umjedne objasniti", reče Alisa, (za posljednjih nekoliko minuta toliko je porasla da se baš nimalo nije bojala da ga prekine) "daću mu marjaš. Ne vjerujem da i trunke smisla ima u svemu tome."

Porotnici pribilježiše na svoje tablice:

"Ona ne vjeruje da i trunke smisla ima u svemu tome", ali nijedan od njih i ne pokuša da stihove objasni.

"Ako u njima nema smisla", reče Kralj, "onda nam je, znate, kudikamo lakše, jer se ne moramo truditi da ga na silu iznalazimo. Pa ipak, ne znam", nastavi – razastrijevši stihove na koljeno i jednim okom virkajući u njih, "čini mi se da ja u njima ipak vidim neki smisao."

"Al' da ne umijem plivati, kazala je. – Ti ne umiješ plivati, zar ne?", dodade obrativši se Pub-Hercu.

Pub tužno odmahnu glavom.

"Zar izgleda kao da umijem?", reče. (A zaista i nije izgledalo, jer je sav bio od kartona.)

"Do sada je u redu", reče Kralj i nastavi mrmljajući stihove u sebi:

"A da ne laže, znamo' – to se, naravno, odnosi na porotu."

"Dao sam joj jedan, dva su njemu dali' – pa, eto, to mora da je uradio s kolačima, znate..."

"Ali dalje ide: 'Od njega su sve tebi vratili'" reče Alisa.

"Pa eno ih!", Kralj će pobjedonosno pokazujući kolače na stolu. "Sve je jasno kao dan." Onda opet:

"Do ispada njenog posljednjega' – ja mislim da ti, draga, nikad nisi pravila ispade?", reče Kraljici.

"Nikad!", odgovori Kraljica bijesno i pritom baci na Guštera tintarnicu.

(Nesretni mali Bil se već bio okanio pisanja jednim prstom, jer je uvidio da na tablici ne ostavlja nikakav trag. Ali sad opet brže-bolje počeo da piše, zamačući prst u tintu koja mu je curila niz lice, i to je radio dokle god je tinte trajalo.)

"Onda ispada da se ove riječi ne odnose na tebe", reče Kralj gledajući sa osmijehom po sudnici.

Zavlada grobna tišina.

"To je igra riječi!", reče Kralj uvrijeđeno i svi se nasmijaše.

"Neka porota pređe na suđenje!" reče Kralj – možda već po dvadeseti put danas.

"Ne, ne!", na to će Kraljica. "Prvo osuda pa onda suđenje!"

"Hajde ne lupetaj!", reče Alisa glasno. "Kako osuda može doći prije suđenja!"

"Zaveži!", reče Kraljica pocrvenjevši.

"Neću!", odvrati Alisa.

"Odsijecite joj glavu!", uviknu Kraljica iz sveg glasa.

Niko ne mrdnu.

"Ko još vas šta zarezuje!", reče Alisa. (Već je bila dostigla svoju pravu visinu.) "Vi ste samo špil karata!"

Na to se čitav špil vinu u vazduh i poletje pravo na nju.

Alisa vrisnu, što od straha, što od gnjeva i pokuša da ih rastjera.

Tog trenu se prenu i vidje kako leži na obali, s glavom na sestrinom krilu, a ona joj nježno sa lica uklanja ono nekoliko svelih listova što su dolepršali sa drveća.

"Probudi se, Alisa mila!", dozva je sestra. "Da znaš kako si dugo spavala!"

"Oh, sanjala sam tako čudan san!", reče Alisa i što je bolje umjela ispriča sestri sve one čudesne zgrade i nezgrade o kojima ste upravo u knjizi čitali. A kad je završila, sestra je poljubi i reče:

"San je *doista* bio čudesan, dušo, a sad požuri da popiješ čaj, već je kasno."

I Alisa ustade i potrča, i trčeći što je brže mogla, razmišljaše o tome kako je to uistinu bio divan san.

A sestra je mirno sjedjela ondje gdje je Alisa i ostavila, podnimljena posmatrala zalazak sunca i razmišljala o maloj Alisi i njenim čudesnim zgodama sve dok i sama ne počeo da pomalo sniva. Evo šta:

U svom snu najprije ugleda malu Alisu, njene majušne ruke sklopljene na koljenima i sjajne,

žive oči zagledane u njene... čula je čak i zvuk njenog glasa i vidjela kako čudno zabacuje glavu da odagna nestašnu kosu što joj je *uvijek* padala na oči. I dok je osluškivala, ili joj se samo pričinjalo da osluškuje, sav prostor oko nje oživje i ispuni se neobičnim bićima iz sna njene sestrice.

Visoka trava zašušta joj pored nogu kad Bijeli Zec kroz nju protrča... prestrašeni Miš je pljusкао po obližnjem jezeru... čula je zveket šolja iz kojih su Martovski Kunić i njegovi prijatelji pili čaj sjedeći za užinom kojoj nikad nije bilo kraja, piskavi glas Kraljičin kako naređuje da se njenim nesretnim gostima poodsijecaju glave – još jednom je prasence kihalo na Vojvotkinjinom krilu, dok su oko njega letjeli tanjiri i zdjele i razbijali se u paramparčad – još jednom su Grifonov urlik, škripa Gušterove pisaljke po tablici i cviljenje prigušene zamorčadi ispunjavali vazduh i preplitali se sa dalekim jecajima nesretne Lažne Kornjače.

Sjedjela je tako zatvorenih očiju i pomalo vjerovala da je i sama u Zemlji čuda, iako svjesna da treba samo da otvori oči pa da se sve preobrati u svakidašnju stvarnost – trava će šušati samo na vjetru, jezero romoriti od trski što se u njemu povijaju – zveket šolja pretvoriće se u zveckanje praporaca na stadu, Kraljičini piskavi krici u glas pastira... a kihanje djeteta, Grifonov urlik i svi ti drugi čudni zvuči pretvoriće se (znala je to) u nerazumljivu buku uskomešanog seoskog dvorišta – dok će mukanje krava u daljini zamijeniti bolne jecaje Lažne Kornjače.

Najzad zamisli kako će ta ista njena sestrice postati jednom odrasla žena i u svim svojim zrelim godinama sačuvati bezazlenost i toplinu djetinjeg srca. Kako će okupljati oko sebe drugu dječicu i dok im bude pripovijedala mnoge čudne priče, možda čak i svoj davnašnji san o Zemlji čuda, kako će *njihove* oči zasjati i oživjeti. Kako će saosjećati sa svim njihovim malim jadima i uživati u svim njihovim malim radostima, sjećajući se svog vlastitog djetinjstva i sretnih dana ljeta.

BILJEŠKA O PISCU

Lewis Carroll (Luis Kerol), engleski književnik i matematičar, živio je od 1832. do 1898. godine. Pravo ime mu je bilo Charles Lutwidge Dodgson i bio je profesor matematike i logike na Chris Collegeu u Oxfordu. Pisac je postao iz ljubavi prema djeci.

Zabavljajući djecu svoga kolege Liddela izmišljao je fantastične priče, a glavna junakinja tih priča bila je djevojčica Alisa, jedna od Liddelovih kćerki. "Išao sam na piknik sa tri Lidelove djevojčice, čamcem uz rijeku Godstoua. Jeli smo na obali i tek smo se u pola devet vratili u Chris Churc. Tom prilikom ispričao sam im bajku o Alisinin doživljajima ispod zemlje – bajku koju namjeravam napisati za Alisu", zapisao je Carroll u svom dnevniku jednog vrućeg julskeg dana 1862. godine. Tako je nastala knjiga "Alisa u zemlji čuda". Objavljena je 1865. godine. U njoj su došli do izražaja Carrollov književni talenat, njegova sklonost ka imaginaciji, kombinatorici i humoru.

Godine 1871. Carroll izdaje i drugu knjigu "Alisa s onu stranu ogledala". Oba djela spadaju u najčuvenije knjige engleske književnosti.

"Alisa u zemlji čuda" prevedena je na više od 30 svjetskih jezika, uključujući arapski i kineski. Publicirana je i u specijalnom Brailleovom (Brajlovom) pismu kako bi je mogli čitati i slijepi ljudi.

M. Č.

